Массе а мехкий пролетареш, вІашагІкхета!

СЕРДАЛО

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

«СВЕТ» Орган Чечено-Ингушского обкома КПСС, Верховного Совета и Совета Министров ЧИАССР

Газет арадувл 1923 шера денз ● ШОАТТА, 13 НОЯБРЬ, 1982 ШУ. ● № 53 (6619). ● Мах 3 кеп.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТА ПЛЕНУМАХ БОЛА

ИНФОРМАЦИОННИ ХОАМ

1982 шера 12 ноябре хилар аргІаш йоаца КПСС Центральни Комитета Пленум.

ЦК Политбюрос тІадиллаІрагІа Пленум хьа а йийллар, цига къамаьл а дир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара нов. Андропова Ю. В.

КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Л. И. Брежнев кхалхарца дувладенна ЦК Пленума членаша Леонид Ильич Брежнев дагавеха гІайгІане йист ца хулаш минута хьккхар.

ЦК Пленумо белгалдаьккхар, Коммунистически партега, советски халкъага, дерригача прогрессивни адамленга доккха во кхаьчалга. Вахарах къаьстав Коммунистически парте, Советски паччахьалкхен, дунен коммунистически, болхлой, къаьмаи-кортамукъален болама гІорваьнна деятель, машара тІехьа хьинаре къовсам лоаттабаьр.

Ленински Коммунистически парте мутІаршка 50 шера совгІа ха яьккха Леонид Ильич Брежнев 18 шера цунна кулгалхочун посте хиннав, цун мутІараш кхотадалар чІоагІдара, Советски Союза политически, социально - экономически, оборонни низ чІоагІбара Іалаьмате доккха дакъа юкъедихьад. Машар а дунен халкъашта юкъера кхерамзле а чІоагІъеча боарам боаццаш боккха бэ цун лоархІам. Вай мехка сийлахь - доккха карагІдаьнараш — индустриализаци а юрта боахама коллективизаци а яр. Сийлахь-боккхача Даймехка тІем тІа советски халкъо исторически котало яьккхар, вай Даьхен халкъа боахам тІом чакхбаьначул тІехьагІа юхаметтоттабар, космос таххар, Советски паччахьалкхен экономика, Іилма, культура дегІайоалаеча даьха дерригa толамаш — юкъарчал доаццаш дуьладенна йола Леонид Ильич Брежнева цІн даим яхаргйолаш Советски Союза Коммунистически парте, вай сийлахь - йоккхача Даьхен историена юкъеяхай.

ЦК Пленуме дакъа лаьцараша дег тІара кодам бир кхелхачун дезалга а гаргарчарга а.

ЦК Пленумо дийцар КПСС ЦК Генеральни секретарь харжарах доладоп.

ЦК Политбюрос тІадиллаІрагІа къамаьл дир КПСС ЦК Политбюро члена, КПСС ЦК секретара нов. Черненко К. У. Цо предложени елар КПСС ЦК Генеральни секретаралла нов. Андропов Ю. В. харжа, аьнна.

Пленумо массава раьза а волаш КПСС Центральни Комитета Генеральни секретаралла нов. Андропов Юрий Владимирович хержар.

Цул тІехьагІа Пленуме къамаьл дир КПСС ЦК Генеральни секретара нов. Андропова Ю. В. Боккха тешам баларах — ше КПСС ЦК Генеральни секретаралла харжарах ЦК Пленума дег тІара баркал аьлар цо.

Нов. Андропова Ю. В. КПСС Центральни Комитета, Коммунистически партена тешам белар ший дерригa низаш, энанеш, вахара опыт КПСС XXVI съезда решенешка оттаяь коммунизм хьалъяра программа толаме кхоачашъяра, СССР экономически а оборонни а яяз дІахо чІоагІбара декхараш кхоачашдеча преемственность Іалашъяра, советски халкъа вахара хьал тоадора, машар чІоагІбара, Л. И. Брежнев волча хана чакхъяьха еррига ленински чурен арахьарен политика кхоачашъяра дІалургхиларах.

Цул тІехь Пленумо ший болх чаккбаьккхар.

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТАГАРА, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМАГАРА, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТАГАРА

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето Іалаьмате чІоагІа гІайгІа еш партеген дерригача советски халкъаген дІахойт 1982 шера 10 ноябре Іуйрийна 8 сахьати 30 минути яьлча цІаьхха кхелхав КПСС Центральни Комитета Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Леонид Ильич БРЕЖНЕВ.

Леонид Ильича — сийлахь-доккха ленински гІулакх тешшаме дІадихьачун, машари коммунизми бахьан чІоагІа къийсачун — цІи массаза яхаргья советски наьхеи еррига прогрессивни адамлени дегашка.

БРЕЖНЕВ ЛЕОНИД ИЛЬИЧА ЛАЗАРАХИ ВАЛАРА БАХЬАНАХИ ЙОЛА

МЕДИЦИНСКИ ЗАКЛЮЧЕНИ

Брежнев Л. И., 1906 шера ваь вола, аорта атеросклероз яха, дегІаена цун брюшной отдела аневризм а йолаш, коронарни артерей стенозирующи атеросклероз яха лазараш долаш, ритм телха а йолаш дега ишемически лазар долаш, инфаркташ хинначул тІехьагІа мнаш хинна миокарда хувцамаш долаш хиннав.

1982 шера 10 ноябре 8-ен 9-и сахьаташта юкъерча хана цІаьхха дог сецад.

Патолого-анатомически тохкам бича диагноз бакъхиннай.

СССР Минздраверча йиъалагІча керттерча управление начальник СССР АН а СССР АМН а академик, профессор	Е. ЧАЗОВ;
СССР АМН академик, профессор	Е. ШМИДТ;
Іилма заслуженни деятель, профессор	В. ПОПОВ;
СССР АМН член-корреспондент, профессор	В. СМАГИН;
СССР АМН член-корреспондент, профессор	А. ЧУЧАЛИН;
дарба ду лор	М. КОСАРЕВ;
СССР АМН академик, профессор	Н. КРАЕВСКИЙ;
Іилма заслуженни деятель, профессор	Ю. ПОСТНОВ.

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕГА, СОВЕТСКИ ХАЛКЪАГА ДАЬ

КХАЙКАРАЛ

Деза новкъостий!

Доккха во денад Советски Союза Коммунистически партега, дерригача советски халкъага. Дунен чура дІавахав Ленина сийлахь-доккха гІулакх тешшаме дІахо кхихьар, чІоагІагІа вола патриот, гІорваьнна революционери машара тІехьара, коммунизмана тІехьара къовсамхои, вай замалахьа воккхагІвола политически паччахьалкхени деятель Леонид Ильич Брежнев.

Л. И. Брежнева дуккха оагІош кола дерригa гІулакхаш, цун ший кхел Советий Мехка исторе лоархІамегІарча этапех дІакъоастае йиш йолаш яц. Коллективизации индустриализации, Сийлахьбоккха Даймехка тІом а чакхбаьнначул тІехьагІа юхадийндалар а, эрий даьда лаьтташ карадерзадари космос тохкилга вІаштІехьдаккхари — уж болхлой класса сийлахьча виІа Леонид Ильич Брежнева биографе вехаш а я. Парте ше миччахьа хьожавича а, массе метте Леонид Ильича ше ца кховеш, массаза а ший долаш хиннача хьинарцеи леналцеи, майрра а принципиально а къовсам лоаттабьб цун сийлахь-йоккхий идеалаш бахьан долаш.

Новкъоста Брежнева цІераца, КПСС Центральни Комитета Генеральни секретареи СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председателеи посташ тІа кІаьд ца луш бьича балхаца дувзи а доагІаш дувз советски наха, дерригача дунен тІарча вай доттагІаша партийни паччахьалкхени вахара ленински нормаш лерраІа чІоагІъир, социалистически демократи аргайоахаш тоаяр. Цо хьаькъале лостам тийппаб парте ленински штаба — цун Центральни Комитета, ЦК Политбюро гІулакхашта, барт тайна коллективни болх кхетаме вІаштІехьбаккхара образец а гойташ. Цунна карагІдьнна тІехаьнна доккха хІама да дегІаенача социализма этапе парте экономически социально-политически стратеги кийчъяри чакхъядари, халкъа хьал-тоаро тоаяра гІабейзабаь ниць белгалбари чакхбаьяри, вай мехка экономически обороннии низ дІахо чІоагІбар.

ЛоархІам бьь нартиоацаш доккха ца дунен халкъашта юкъера вай парте политика — машарен машарь цхьана гІулакхаш леладари, къовсам кІаьдбара а герзаш дІаладара а, империализма агрессивни гІулакхаш хоанамболлаш юкалоара, ядерни катастрофа ца хилийтара политика вІаштІехьдаккхарен чаккхьк кереи вьккье Леонид Ильич Брежнева карагІайнна кІаман. Доккха да рузер социалистически содружестви къотаеча, дунен халкъашта юкъера коммунистически болам дегІабоалабеча юкъе цо лаьца дакъа.

Леонид Ильич дог детта мел луча хана цун еррига уйлаши гІулакхаши къахьегама наьха хьашташ кхоачашдара тІадерзадаь дар. Къахьегача адамашца массаза а вувзаволийтар из дулхах-цІех долча, хадаргдоацача говнаша. Коммунистий, еррига континенташкарча миллионаш болча наьха сакхетам чу ленински идейность, лерраІа интернационализм, революционни оптимизми гуманизми чакхъяьхар хила а хиннав, хург а ва из.

Доккха во да вайга денар, кІоарга я вайгара гІайгІа. Укх гІайгІанеча сахьата Советски Союза коммунисташ, беррига къахьегамхой ихы а айхагІа кхоталу КПСС ленински Центральни Комитета, Леонид Ильич Брежнева дикача влиянегІа хьахиннача цун кулгалдеча ядрона гонахьа. Халкъ теш партех, цун доккхача коллективни хьакъалахи лоІамахи, цІенача дег тІара хьаллоац цун чурен арахьарен политика. Советски наха дика хов: дерригдунен-исторически коталонаш йоахаш айяь хинна Ленина байракх, Октябра байракх тешамеча бе йоалл.

КПСС XXIII—XXVI съездаша кийчъяь коммунистически кхолламий сийлахьайоккха программа я партеген халкъаген. Из программа нийсса чакхйоахаш я. Парте дІахо а долла хІама дергда производствина интенсификаци яра, цун эффективности балха дикали лакхъяра, СССР Кхачан программа кхоачашъяра ларда тІа халкъа хьал-тоаро айяра. Парте дІахо а ма моага йоакхо-ерьи болхлой класса, колхозни цхархой, халкъа интеллигенце цхьоагІо чІоагІъяра, советски общества социально - политически илейнии цхьоагІо, СССР халкъий вежараша дола доттагІиа чІоагІдара, марксизма - ленинизман пролетарски, социалистически интернационализман уйланца къахьегамхошта идеологически кхетам балара.

Юхабиргйоацаш ба машарцара советски халкъа лоІам, гІулакх доаццаш халкъашна шоай материальни духовни рузкъаш доаллйтаи боли тІом кийчбар а доппаш, машар чІоагІбар — из да кхоачарча деша боли нивь хьекь тоаа. Из бакъахьара идея а 80-ча шерий машара программах, партен Советски паччахьалкхени дерригача арахьарча политически гІулакхаш йоалар.

Вайна гу дунен халкъашта юкъера хьал мел чоалхане да, машаре дахилга толкхде, лаьмнаш моттигІален тІема конфронтаци наьхьа тІа кхоаса гІерташ империализма агрессивни гІозараша леладер. Цхьабакъда, цо шекйоаккхаргьац машар лорабе аьнна вай яь чІоагІо. Даьза дарг мел доацар дергда вай тІема авантюраш езарашта Советски мохк мелбенна болаш ца корабайтара, хІалаквеш шийна хІама кхетаргйолга хьатІагІертача агрессора дІахайтара.

Ший низах когІ-гІортолга а еш, къаьстта чІоагІа фен сабарен а долаш, ший арахьарча политика машар безача принципаштен лерхІараштен хувцалургйоацаш тешаме а йолаш, Советски Союзо дІахо а тІатеІІа къовсам лоаттабергба ядерни тІема кхерам адамленна тІера дІабаккхар духьа, кхохкам кІаьдбар духьа, герзаш дІадахар духьа.

Цу къовсаме вайца да вежарашха дола социализма мехкаш, къамани социальнии кортамукъаленна тІехьара къовсамхой, еррига континенташкара машар безаш дола мехкаш, дунен тІара дог цІена долаш мел бола нах. Машара политико хьаллоац адамлен овлангара вахара хьашташ, цудухьа кхоане цу политикага я.

Советски халкъо партех лоархІ тохкамех чакъвьнна ший коллективни баьчча, хьаькъале кулгалхои организатори. Болхлой класса, къахьегача халкъа гІулакх дарах латт парте дерригача гІулакхий кертера лерхІари маІаш. Шеко хургйоацаш йола партен халкъен цхьоагІо хила а хиннаб, хург а ба бохаргбоаца советски общества низ духбувла хьаст. КПСС-о чІоагІа бета лоархІ къахьегамхой шийх бенна тешам, хьдаиза чІоагІду пахацара ший бувзамаш. Практике тийшад халкъ, событешна моллагІа тола тохарах, моллагІа тохкамаш гІаттарах вай парти массаза а ший исторически миссе боарамо юсаш хилар. Леонид Ильич Брежнева кулгалиа кийчьнь КПСС. чурен арахьарен политика дІахо а лерраІен хьалхашка латта деккараш кхоачашдара тІаертаньа чакйоакарьа.

Л. И. Брежнева вахари гІулакхаши массаза а хургда Коммунистически партенеи советски халкъан тешшаме гІулакха лара дог урауттадеш дола масал.

Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето дІаккайкаду, коммунисташ, беррига советски нах чІоагІагІа кхетам почаши дина вІаштІехьбаьнни хургйолгах, коммунизм хьалъяра планаш ленински парте кулгал а деш, шоай хьинареча творчески къахьегамца кхоачашъергйолгах, вай социалистически Даьхе дІахо тоалуга Іалашдергдолгах шоаш дог тийша хилар.

КПСС ЦК, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМЕ, СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТЕ

КПСС Центральни Комитето, СССР Лакхехьарча Совета Президиумо, СССР Министрий Совето соцам баьб:

1. КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лакхехьарча Совета Президиума Председатель Леонид Ильич Брежнев дІаволлилга вІаштІехьдаккхара йола комиссе вІашагІйолла укх составе: нн. Андропов Ю. В. (председатель), Горбачев М. С., Гришин В. В., Громыко А. А., Пельше А. Я., Тихонов Н. А., Устинов Д. Ф., Черненко К. У., Кузнецов В. В., Пономарев Б. Н., Капитонов И. В., Зимянин М. В., Александров А. П., Шалаев С. А., Пастухов Б. Н., Блохин Н. Н., Марков Г. М., Хренников Т. Н., Пономарев Н. А., Бондарчук С. Ф., Терешкова В. В., Береговой Г. Т., Гордиенко А. Ф., Смирнов В. А., Голубева В. Н., Гиталов А. В.

2. Л. И. Брежнев дІаволла Ціеча майдан тІа.

КПСС ЦК ГЕНЕРАЛЬНИ СЕКРЕТАРЬ, СССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМА ПРЕДСЕДАТЕЛЬ ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВ ДІАВОЛЛИЛГА ВІАШТІЕХЬДАККХАРА ЙОЛЧА КОМИССЕГАРА

Комиссе хоам бу Леонид Ильич Брежнева дакъа чухула кІаиг 1982 шера 12 ноябре союзни Ціен Колонни зале оттабергхилара хьалхьахд.

Леонид Ильич Брежневах оІарг тохара Іоллонни зале къахьегамхой тІаьтар хьадийлла хургда укх шера 12 ноябре 13 сахьат даьлча дешо 22 сахьат далалца; 13-чеи 14-чеи ноябре — Іуйрийна 9 сахьат даьлча дешо 22 сахьат далалца.

Комиссе хоам бу Леонид Ильич Брежнев дІаволлар оршот дийнахьа, 15 ноябре, дийнахьа 12 сахьат даьлча Ціеча майдан тІа хургхилара.

ЛЕОНИД ИЛЬИЧ БРЕЖНЕВ

Леонид Ильич БРЕЖНЕВ

1982 шера 10 ноябре баха кхоалгIа алхайтталагIа шу долаш цIаьхха кхелхаш Советски Союза Коммунистически парте Центральни Комитета Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель, дииаза Советски Союза Турпалх, Социалистически Къахьегамна Турпалх Леонид Ильич Брежнев. Вахарера дIавахна Коммунистически партеи Советски пачхьалкхенн, дунен халкъашна юкъерча коммунистически болхлойн болама белгала деятель, воккха теоретики говзаме организатори. Цуо дерриге доккха, къахьга вахар хIама юхе ца дутуш дIаделлa дар Октябра, Ленина парте гIуллакха, къахьегамна халкъа хьашташна, коммунизм хьалъра.

Леонид Ильич Брежнев вина 1906 шера 19 декабре городе Днепродзержинске, белхлочун-металлурга доьзалехь. Пхийтта шу даьлча кхуьуш волуш бера из бохкхачен сийлахьчен къахьегама коллективе болхлочун цIоргIал синача, металлургически заводе. Ворхийтта шу даьлча Л. И. Брежнев комсомоле вахар, хIьата 1931 шера хилар Коммунистически парте член.

Техникум биста белла Л. И. Брежнева болх бир землеустроитель волаш Курски губерне, Белоруссе, Урале. Укхаза цунна дезаделар таьтта атта боацеи нача цIоргIа эшен ахархочун къахьегам.

Шийн городе юхавеча Л. И. Брежнев деша вахар металлургически институте, цига цу цхьаьна хаина кхоьчашдир бехктокхаме партийнин общественни декхараш — факультета парткома секретарь, профкома председатель, хIьата цул тIехьагIа института парткома секретарь. Институт чакхъьаьккхача болх бир заводе. Забайкалье эскаре гIуллакх дир, советски партийнин балха тIа хилар.

1939 шера парте Днепропетровски обкома секретаралла хёржача Л. И. Брежнева боккха болх бир тIема техника хьаелга вIаштIехьдоаккхаш.

Сийлахь-боккхача Даймехка тIема хьалхарча деношка дена Л. И. Брежнев — действующи эскаре Хадача фронтовой наьхьех ихар из, тIемахо, коммунист, политболхло, Новороссийскера Праге кхоачаш. Къулбехьеи фронта политуправлене начальника заместитель, цул тIехьагIа 18 Эскара политотдела начальник, 4-ча Украински фронта политуправлене начальник волаш цо дакъа лаьцад Советска Эскара Кавказера, Причерноморьера, Крымера, Украинера цхьайола йоккхий операци оттаеча и чакхйоахача а, европейски мехкий халкъаш фашистски гIаьвахоех мукъадоахача дакъа лаьцад. Комиссара Брежнева цIераца дувзадена да ЗIамигача Латтан тIа советски тIемахошта карагIдаьина ше санна кхы доаца денал. Москве Котален Параде сводни полка комиссар волаш шийн фронтовой нинъ баь ваьлар Л. И. Брежнев.

1946 шера Л. И. Брежнев хорж хьалхагIа Украина КП (б) Запорожскии, хIьата цул тIехьагIа Днепропетровскии обкомий хьалхарча секретаралла. Юкъарчал доацаш цо кулгалдеш юхаметтаоттайир ваи индустре Запорожсталь, Днепрогэс санна йола гиганташ, Днепропетровска, Никопола металлургически заводаш, Криворожья рудникаш.

1950—1952 шерашка Л. И. Брежнев — Молдаве Компарте ЦК хьалхара секретарь. Цо дукха хIамаш дир цу хана союзни республикех эггара къоначарех цаI хиначун промышленность дегIайоалаяра, юрта боахам социалистически эргабаккхара, культура айяра.

1954 шера Л. И. Брежнев хержар Казахстана Компарте ЦК шоллагIча, хIьата 1955 шера хьалхарча секретаралла. Ше веррига дIателар цо целина караерзаяра, доккха казахстански ялат бахьан сийлахь-боккха къовсам лоаттабьрий хьалхарча мугIарашка хилар. ХIьата цу къовсаме котало яккхар. Даьхен керттерча житницех цаI Казахстанах хилар цIаккха а сий доаргдоаца Л. И. Брежнева карагIдаьина хIама да.

Парте XIX-ча а цул тIехьагIарча а съездашка Л. И. Брежнев хорж КПСС Центральни Комитета членалла. Хиннав КПСС ЦК Президиума членалла кандидат (1956—1957 шераш), КПСС ЦК Президиума членалла (1957—1966 шераш), хIьата 1966 шера дения — КПСС ЦК Политбюро членалла. 1958—1966 шерашка из ва РСФСР-ча КПСС ЦК бюро член, председатела заместитель, председатель.

Л. И. Брежнев вар 3—10 гуллъача СССР Лаккхехьарча Совета депутат, 5—10 гуллъача РСФСР Лаккхехьарча Совета депутат, 3-гIа гуллъача Молдавски ССР Лаккхехьарча Совета депутат, 4-гIа гуллъача Казахски ССР Лаккхехьарча Совета депутат. СССР Лаккхехьарча Совета Президиума член хиннав (1965—1977 шераш). СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель (1960—1964 шераш а 1977 шера дена а).

1964 шера КПСС ЦК октябрьски Пленуме Л. И. Брежнев хержар КПСС ЦК Хьалхарча секретаралла, хIьата 1966 шера — КПСС ЦК Генеральни секретаралла. КIаьд ца луш хиначa цун теоретически, политически, организаторски балхаца дувзадена да Советски Союза Коммунистически парти дIахо дегIалри цIоагIдалари В. И. Ленина кьехамон васкетацен яхар цIоагIа дIахьош, цо кIаьд на луш йоакхо нора парте ше советски общественна кулгалдун хостам телен миз, миллионаш боли нах вIашагIтоари хIама хьинкола дегаш ураоттадерн, советски халкъа политически авангард хилара лоархIам тIа-гIа билзагIа чакхбахар.

Л. И. Брежнева карагIдаьина мах баь варгвоаца гIуллах да партийни вахара ленински нормаш а кулгалдара принципаш а юхаметтаоттаеш, цIоагIдеш, дегIайоалаеш, парте наканара бувзамаш цIоагIдеш цуна карагIдаьинар. ЦК Генеральни секретарь хилара тарра цо IалашбИр Центральни Комитета, цун Политбюро доттагIала, коллективни болх. Л. И. Брежнева дукха уйла тIаьхьитар республикански, краевой, областной, городской, районни, юхьанцарча партийни организацей болх эргабоахаш товбара.

Л. И. Брежнева IалагIмате доккха дакъа юкъедихьад вай мехка коммунизм хьалъара планаш чакхйоахача. Парте экономически социальни политика ларде сиnаьр дегIаена социализм хьаьгараи коммунизмага дола яреха бола КПСС XXIII—XXVI съездий принципиальни установкаш. Социалистически индустри дегIайоалаяра, шийн лоархIаме дакъа Кхачан программа бола аграрни политика, производства эффективность, цун интенсификаци елга сихдара, общественни отношенеш эргIайаххи тоалра, къахьегамхошта коммунистически кхетам баьра проблемаш — уж дерриге дешаш творчески кхоастадаьд парте. Л. И. Брежнев керттералча цун Центральни Комитето.

Л. И. Брежнев вар Конституционни комиссе председатель, хIьата цун докладагIа СССР Лаккхехьарча Совета дерригача халкъо вийца а йийна кхьдабалыьва цIьхьагIа. 1977 шера дIанисар социалистически демократи дегIайоалара керда бокка низ беина йола СССР керда Конституции. Дукха оагIонаш болаш а беркате а бар Советски пачхьалкхенна керте латташ Л. И. Брежнева баь болх. Цо гIо дир халкъа Iаьдала органий сий айдара, цар болх эргабоахаш товбара.

Халкъа турпалча къахьегамо хьалхий дегIаенача социализма бокхха низ бола материально - технически база, Iилма - технически революцеиа карагIдаьинараш социализма совленех дIатохаро торо лу экономика дерригача доакъошка прогресс Iалашъе. Партен пачхьалкхенон хIара денна йоакхо ю халкъа хьал-тороаш, цун материальни культурни боарим айбари. Л. И. Брежнева дукха уйла тIаьхьиттар Iилма - технически прогресса, къахьегама опсарле айяра, балха дикал лаккхъяра. СибарегIени ГIаьнарча Малхбоалени хIама хьакхоллаеиизаш дегIадоаладара проблемашта, космос караерзадара.

Л. И. Брежнева цIоагIа йоакхо бора парте марксистско-ленински хьехам дегIабоалабара, из творчески юкъебоала бара. ЦIоагIача марксиста - ленинна, цо дика дакъа юкъедихьар Iилма коммунизма теорена, кхийна лынача социализмах, из дIахо эргабоахаш тоаяра а дегIайоаладара а накъьех бола хьехам хьакхоллара.

Дукхача шерашка Л. И. Брежнев керте лаьттав СССР оборона Совета, хIара денна йоакхо ляй советски халкъа машаре къахьегам тешаме лорабеча, лаьтта массане а юкъарча машара цIоагIале йолча. Советски Геранашарча Низий Цунна сийнар — Советски Союза Маршала лаккхехьара воински цIи.

Ленина битача тIехьаленах цIоагIале а лувнаш, Л. И. Брежнева кIоарга анализ йора дуней халкъашта юкъерча хьала, дунен арене низаш дIанийсадалара, дунеи термоядерни тIом ца хилийтара хьддача наьхийн. ТIемен машарен денношта дола Л. И. Брежнева балхаш советски арахьарча политикана керттера лоархIам болаш да.

Сийлахь - боккха патриот Л. И. Брежнев интернационалист вар цу деша кIоарга, ленински хьисаре мелан дича. Шийн халкъаца зларашдолча малашиа бувзам болаш хиначa цо масселя я кхета я дора дега гарга а уйлар кхыча халкъий кхеланш парна дагалаттараш. Цо дукха хIамаш дир социализма эггара хьалхарча мехка торонаш ниди мамогга машара гIуллакха, халкъаш вIаши дувнар кхетадеш доттагIал долаш хилийтара гIуллакха вIаши цхьана леладу гIуллакхаш беркатен вIаши дIаьхий деши хилийтара гIуллах деш хургдолаш.

Интернационализма идеяшта тешаме хилар къаьгга хьагойтар Л. И. Брежнева дунеи социалистически содружества мехкий вежарашха дола доттагIал, вIаши цхьана леладу гIуллакхаш цIоагIдара, цхьатарра бокъо хилара, вIаши лоархIаш вIаши гIо деши хилара ларда тIа социалистически мехкий марксистско - ленински партей деналс барт хилийтара цо низаш гIахийтарон хадданза йоакхо ярон.

Л. И. Брежнева кIаьд ца луш болх бора колониальни Iоткъамах мукъадаьнача, социалистически ориентаце наькъа тIа, социализм бахьан къовсам лоаттабе даьнача мехкашцара, политически экономически шоай лоIамагIа хилара тIехьа къовсам лоаттабеча дерригача халкъашцара масса а оагIорахьара берката бувзамаш цIоагIдараш дегIадоаладараш.

Л. И. Брежнева цIераца дувзадена да дунеи коммунистически болам дегIабоагIача кердача, бехктокхамерча, чоалхинерча хан - юкъа дерригача дунеи вежарашха йолча коммунистически партешцара бувзамаш кIоаргдалари эргадоахаш тоадалари. Цо боккха мах бора классагIа бола вежарий шоаш ца кхобеш хилара, коммунизма идеяшта уж тешаме хилара.

Л. И. Брежнев исторе вуэрргва машар бахьан къовсам лоаттабаь сийлахь - боккхавар санна. Цо цIоагIа кхетабора вай ядерни замалахьа тIом хилара катастрофически кхерам. Цун я. дерригача дунеи тIа яьржа а нах оарцагIбоаха а сага эггара хьалхари бокъо — из вахара бокъо я яха идея.

Л. И. Брежнева кулгал а деш вай парте отта а ль КПСС XXIV съезде цIоагIйир, КПСС XXV-и XXVI-и съездашка дегIайоалаль йола машара Программа, хьалхаьхир машар беза йоккхагIйола инициативаш. Цо гIо ду дунеи халкъашта юкъерча отношенешка кхохкам кIаьдбалареи вIаши цхьана гIуллакхаш леладареи хьал массаза а лоаттале, машаре цхьана дахара тIехьа, агрессеи импералиязман низашта духьала хьинаре къовсам лоаттабе Машари социализми миллионаш болча наьха сакхетаме кхы а цIоагIагIа чуденнад вIаши къовсталургдоаца цаI а хиннa.

Л. И. Брежнев эргаш вар лакха партийность, большевистски принципиальность, эздел, нах безаш хиларца. Берригача советски наха гарга а веза а вар из.

Коммунизм хьалъеча Коммунистически партеиеи Советски пачхьалкхени хьалхашка белгалара хIамаш карагIдуллар ах, Сийлахь-боккха Даймехка тIом болаш немецко-фашистски мехкаш дIалуйцарел советски халкъ котдоалача шийгара доккха дакъа юкъедахьарах, Советски Союза экономически оборонни низ цIоагIбеча хьинарен беркатен болх бапахи машари халкъаш кхерамален бахьан къовсам лоаттабеча кIаьд ца луш къахьегарах Л. И. Брежнева диаза елар Советски Союза Турпала цIи, Социалистически Къахьегама Турпала цIи.

Цунна енiар «Победа» яха орден, Ленина бархI орден, Октябрьски Революце ши орден, ЦIечa Байрахи ши орден, II степена Богдана Хмельницкие, I степена Даймехка тIема, Цlечa Седкъа ордеиаш, сийлен гергаш, СССР медалаш. Цунна енiар Карла Маркса цIерагIа бола дошо медаль, Ленински преме лауреата цIи енiар.

Коммунистически, болхлой, кьамий - кортамукъален болама хьалхашка, машар бахьан къовсам лоаттабеча дина хIамаш карагIдулларах Л. И. Брежнева кхоли енiар Болгаре Халкъа Республика Турпала цIи, кхоли — Германски Демократически Республика Турпала, Монгольски Халкъа Республика Турпала, МНР Къахьегама Турпала цIи, кхоли — ЧССР Турпала, Куба Республика Турпала, Вьетнама Социалистически Республика Къахьегама Турпала цIи, цунна денiадар Польски Халкъа Республика, Венгерски Халкъа Республика, Румыне Социалистически Республика, СФРЮ, КНДР, лакха кхычи дукхача пачхьалкхений лаккхагIара сийлахаш. Из вар дунеи халкъашта юкъерча Ленински преме, Димитровски преме лауреат, цунна енiар Ф. Жолио-Кюре цIерагIа бола «Машара дошо медаль».

Коммунисташа, советски наха, дoлол дохьарча вай доттагIаша, лаьттан гIара машар безаш мел барaша хорташ Iочудерзаду Коммунистически партеи Советски пачхьалкхени гIорваьнна кулгалхо, вай замани IалагIмате пок кхa политически деятель цIоагIа лоархIаш дага а воалаш.

КПСС ЦЕНТРАЛЬНИ КОМИТЕТ	СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА ПРЕЗИДИУМ	СССР МИНИСТРИЙ СОВЕТ

ЧIОАГIА IАЬРЖ ДЕЛЛА

КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Леонид Ильич Брежнев кхалхарца наьзвенна траурни митингаш берригача вай мехка санна еш я Нохч-ГIалгIайчене а.

Самардийнахьа хиначa траурни митинге хилар «Электроприбор» завода бIаьш бола болхлойн специалисташ IачудахийтаI кортош а лолаш, гIайгIане. Йиcт хилар доладаш лаьттача цар лаьций гIар Нохч - ГIалгIай АССР Лаккхехьарча Совета Президиума председателя Х. Х. Бокова аьнчача деннацна:

— Советски наха цIоагIа хила я четаш тIаийцар Леонид Ильич Брежнев кхалхарах бола КПСС Центральни Комитето, СССР Лаккхехьарча Совета Президиумо, Министрий Советo баь хоам.

Ленина гIуллакх ше ца кхоеш дIаккхуьхаш хилараx кIаьдвалар фуд на хоаш вай Даьхе бахьан долаш бола беш хиларах партеи халкъоп IалагIмате цIоагIа лоархIаши доккха сийлеши вар Леонид Ильич.

Доккха во денача хана советски нах кхы а айххагIа кхоталургба Коммунистически партена гонахьа, Леонид Ильич Брежнева болх беш а вахиш а ле лерхIаш хиначарш кхоачашдар духьа кхы а тIагIерттагIа къовсам лоаттабергба цар.

ДIахо къамаьл дир слесара - сборщика Б. Т. Пасюгас. Цо аьлар:

— Болх а ца беш Леонид Ильича дог сенад аларах теша хала да. Оаха массала а къовбалбеш, безаш, тешаш тIаьлар цо беш бола болх. Тхона хоаш да тахан адамлена эггара маьхагIа дар, — лаьттан тIа машар хилар долга, — из цунна карагIдаьнна IалагIмате доккха хIама да. Из бахьан долаш лунеи тIарча халкъий дегашка цунна дIайха баркал а лхаш даим вахаргва из.

Леонид Ильич даим дагалаттаи хургхиларо дIадех вангара кхы тIа а кхоталулга, хIама хьаккхоллача къахьегамера низаш совдоахилга Пхелагiча цеха коллектива цIерагIа ях аз, парте планаш толаме кхочашъяра тхоай низ кхоачар дергда оаха.

— Дена во доккха да. Новкъост Брежнев вий ца луш эггара дикагIа дагалоаттаеnга хургда парте хьалхашка оттадаь дерригa декхараш хоадамболлаш кхочашдергхиларах вай тешаш хилар. Хоаш ма хиллара Леонид Ильич оптимист ма варий, — аьлар сверловщица С. И. Селиванцева.

— Болхлой классера хьаваьннача Леонид Ильич Брежневна дика доллар къахьегама халкъа эшараши цар дагалаттараши, — аьнна шиц къамаьл дIадоладир слесарасборщика К. Ф. Левыкина. — хIаьта халкъа хоаш дар Леонид Ильич наьха ираза духьа хадданза йоакхо еш волга.

* * *

Самардийнахьа траурни митинг хилар «Красный молот» заводе а. БIаьш болча болхлоша, инженерно - технически болхлоша хьайийлар № 17 йолча цеха механически участки пролет.

Митинг хьа а еллаш, КПСС Нохч - ГIалгIай обкома бюро члена, парте Грозненски городской комитета хьалхарча секретара И. И. Семенова аьлар.

— Хьамсара новкъостий! Ер кхьаь лахелар берригача мехка, вай парте гIорваьнна волча деятеля, советски халкъа тешамеча вийн Леонида Ильича Брежнева дог ца деттадуш сенал. Цун кхаьхегамо, ленински кхеташоарча цун гIуллакхаша, халкъа ирас бахьан долаш халкъашта йоакхо еш ца хиларца, цIоагIа лоархIаш а везаш а вар из берригача советски наха.

Тахан из бешахьа кха сагахьаьи доладн Iаьрж дегIача наьх хIаранa дола кхетамеш 1о дартеш пачхьалкхени ал гера бохьан IIбоча деятелех цаI волча цунна эггара дикагIа йола памятник барта...

Дош лу воаккхаIволча мастера, парте къахьегамен ветерана П. А. Денилова.

— Вайна массанена чIоагIа лега боха бьяр Леонид Ильич Брежнев кхалхарах бола хоам хилча, — аьлар цо Болхлой, инженерно - технически болхлой цIерагIа тешам лу оа парте Центральни Комитета, КПСС XXVI съездо хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара оаха тхоай дерригa низаш тIадохийтаргхиларах.

— Вай парти, мохк дерригa вай халкъ, — аьлар митинге къамаьл даьча Сийлахь - боккхача Даймехка тIем тIа дакъа лоацаш хиначa, завода ветеранийн совета председатела заместителя, инженера И. К. Литвина. — воацаш дисад советски арахе гIорваьнна цIи ёза вола деятель, КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель, мехка оборона Совета председатель, Советски Союза Маршал, тIем тIа хьинаре дакъа лоацаш хиннa Леонид Ильич Брежнев. Из вар гIорваьнна вола марксист - ленинец машар бахьан долаш кIаьдвалар фуд на хоаш къовсам лоаттабьар. Леонид Ильич Брежнева дукха а хала а машар бахьан долаш къовсам лоаттабарах 37 шера вай лахаш да машар болаш.

Сийлахь - боккхача Даймехка тIема доакъошхо се хиларах тарра аз тIахьех шо: отта вай новкъостий, укх деношка къахьегама вахте, къахьегама опсарле лакх а еш планал совгIа продукци арахецара.

Къамаьл ду завода директора Г. К. Веденкос.

— Ханал хьалха кхелхар, — аьлар цо, — тешаме вола ленинец, халкъа ираз бахьан къовсам лоаттабаь вола Леонид Ильич Брежнев. Шийн дерригa низаш, кхоьчалуш йоаца энерги цо тIаерзальяр халкъа дикалар хилийтара, машар бахьан долаш лоаттабеча къовсама.

Укх сагото кхаьчача сахьате шун цIерагIа аз тешам лу кхы а айххагIа Коммунистически партена гонахьа кхоталургхиларах, дIахо а производство дегIаьхувлара еррига торонаш оарцагIйоахаргхиларах. Из хургда Леонид Ильич Брежнева дикагIола памятник.

Митинге къамаьл даьча мастера С. Умалатова завода комсомольцийи кагирхойн цIерагIа тешам белар кагирхошта хьалхашка оттадаь декхараш кхоачашдара къолача красномолотовцаша шоай низаш кхоадерг ца хиларах, боккхагIбарашца цхьана дIа а этта вай Советски мехка низ цIоагIбергхиларах.

Леонид Ильич Брежнев да галаьца вахте отача красномолотовцаша тIаьц доккхагIдола социалистически декхараш. Мехкаьттаппаратурин цеха коллективо декхараш тIаийцад ханал хьалха, 18 ноябрга кхачалехьа «Бурмаш» яхача Куйбышевски завода лаьрхIа йола емкостиаш бункераши дIахьийта. Фонтанни арматура цеха болх лоша лаьрхIал ноябрь бетта планал совгIа кхо эзар сома наьха лапесиа оатталаш араяхеца.

* * *

«Ачагинский» совхоза кхаьнка болх беш йоаккхача машиний тата сецар. Шийшар наькъ оагIаш, кхийтар центральни усальбера лаьрахь Леонид Ильич Брежнева портрета гонахьа хьарча цхьан Iаьрж... ...

наь а хиларах. Леонид Ильич массанена а везаш вар цо машар бахьан долаш кIаьд ца луш къовсам лоаттабарах. Со балха сага ва, цудукха къахьегамен гIоллларча сай новкъостий цIерагIа дIаккхай кхаду аз тхоай мугIараш оахош Советски Союза Коммунистически партена гонахьа кхы а айххагIа кхоталдергхилар, дукхьелача Даьхен ирала духьа кхы а хьинарагIа болх бергхилар Леонид Ильич вий ца валийтара эггара дикагIа хургба из тха къахьегам.

Траурни митинге къамаьлаш даьраша дувцар дуккха оагIош йолаш хиначa новкъоста Брежнева гIуллакхех, парте шийх тайша шийга дIатийнначa ерригача посташ тIа беча балха кIаьд ца луш хиларах. Советски наьха хьал-торо тоадра хадданза йоакхо еш хиларах.

* * *

Самардийнахьа делкъийга сецар Грозненски производственни швейни объединене № 1 йолча цеха пролеташкарча машиний тата. Цун керттерча предприятера бIаьш къахьегамхой гулбелар укхаза КПСС ЦК Генеральни секретарь, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатель Леонид Ильич Брежнев кхалхара хетаьача траурни митинге.

Iаьрж доллара том тIабоаллача портретагахьа йийраз я гIайгIане бахача наьха юхьмараш, сатийна я цехе, дукхачар къайла хьац шоай бIаргех уха хий.

Митинг хьа а йийлла объединене парткома секретара Л. Т. Селезневас цIоагIа дог тохадеиа а йолаш дийцар новкъоста Л. И. Брежнева сийрдачен сийлахьчен вахара наькъах, партена, советски халкъа, машар безача дерригача адамашта хьалхашка цунна нарагIдийнача доккхийча хIамаех.

— Се фронте хиина хиларах сона массаза а гаргеи кхетаеш хиннай Леонид Ильич Брежнева вай замалахьа машара тIехьара эггара цIоагIагIа вола къовсамхо ваь йола цун уйлаши цо дийрхIараши. — Воах швейни объединене генеральни директора заместитела Н. С. Назарова — ТIема къемат ше лайначоа мара могаргдац шттал цIоагIен лерраIен машара гIуллакх хьаллоаттале. ЦудухьаI вайна цIаккха а диц ургдац духьал Леонид Ильич бахьан долаш вай мохк хIана укх 37 шера маьршача сигаленна кIал дегIаухаши цIоагIлуши хилар.

Советски наьха дерригa ноахалаш Коммунистически партен Советски пачхьалкхени кулгалхо цIоагIа лоархIаши баркал оалаши хиина хиларах дийцар митинге къамаьлаш даьраша: кийчон цеха технолога В. С. Милохинас, къонача болхлоша бардахьаш доахача цехерча М. Бисултановаси, № 1 йолча хIамаш техача цехерчи Т. Тасуеваси. КПСС Ленински райкома оргпотдела заведующе А. В. Пашайлова.

Поккха гIайгIа кхаьча ба укх деношка берригa советски нах, доакъ деьвара хиний лоонаш бола вай IоттагIий. Цхьабакъда митинге дакъалаьцараша шоай новкъостий цIерагIа хьахайхалакьех, грозненски швейникаш Коммунистически партена, цун Центральни Комитета гонахьа кхы а айххагIа кхотабала, вай дукхаезача Даьхен низ, машара гIуллах шоай къахьегамца цIоагIде лаьрхIа ба.

* * *

Деш хургда лакхагIа...

Дош кхаьчанна «Экажевский» совхоза оахош йолча кIертолаш лелаечо Социалистически Къахьегама Турпала А. Албогачиева. — Цо боарам боацаш дукха хIама даьд, коммунизм хьалъяра практически хиларах, дунеи гIарта машара тIехьара тешаме къовсамхо хиларах тарра. Цхьабакъда, из дерригa а дIадаьнча, къаьстта Iимерза, цахаца тарлуш, заводии, кхай, ферхий къахьегамхошта кхоачаьреи таргареи сага вар из.

«Экажевский» совхоза коллективо, Леонид Ильич дагалаьца къахьегама вахте а этта, планал совгIа 500 тонн хьажкIаш дIаяла а пачхьалкхенна дукх дIадалара шера план ноябре кхоачашъе а лоьрхIад.

Л. И. Брежнев дагавохара хеталь траурни митингаш хилар Назрановски района ерригача къахьегама коллективашка.

* * *

Мехкага ена сагото чекха дегашка кхаьчар Л. Н. Толстой цIерагIча Нохч - ГIалгIай пачхьалкхен университета актови зале гулбенна студентий, профессорско-хьехархой состава, болхлой а гIуллакхерча наьха а.

Траурни митинг хьаелл университета парткома секретара заместитела В. И. Иванова.

— Поккха сагото я вай партета, вай халкъага, берригача вай мехкага кхаьчар. — Йоах цо. — ГIайгIах дизза да наьха дегаш — вахар дита дIавахав цун таланта, организаторски торонашта, хьаькъала низах тоабаларахи кхыча мехкийи цIоагIа лоархIашна сий деши хиларахи вай мохк дектаряйла бола саг КПСС ЦК Генеральни секретара, СССР Лаккхехьарча Совета Президиума Председатела Брежнев Леонид Ильича цIи дерригача дунеи тIа машара символ а доттагIалеи машарeи байракх а яр.

Л. И. Брежнев дагаесна йист ца хулаш минута йоаккх зале гулбеннараша.

Цул тIехьагIа дош лу профессора К. И. Ефановна.

— Хала да къамаьл де. Поккха сагото я вайга кхаьчар Брежнев Леонид Ильича цIераца вай мехка коммунизм хьалъеча юкъяенна я бIарча зноха. Цо теоретически кийч а дий ше беча балхаца дIачIоагIдора парте а пачхьалкхенна а балха керттера лостамаш: хIанзара аграрни политика, Iилмая лард йолаш дар мехка вахара тайп тахдара оагIомалга цо дах кулгал. КIоаргга уйла яь а машара тIаерзаль а яр халкъашта юкъера СССР пачхьалкхен политика. Вай кара дац сага IамалаIах вакха. Бакъда, вай кана да цу сагота низ, хьинар, дерригa шо дIалуш хиина цун гIуллах сийленца дIахоьдахьа.

Университета гIуллакхерча наьха цIерагIа къамаьл ду парте, тIема, къахьегама ветерана коммуниста А. А. Лебедева. Цо дуьш, Брежнев Леонид Ильича вахар денелах дизза хиина хиларах...

КПСС ЦК, СССР Лаккхехьарча Совета Президиуме, СССР Министрий Совете

10 гIа ХЕРЖАЧА СССР ЛАККХЕХЬАРЧА СОВЕТА VII гIа СЕССИ ХЬАЕЛЛИЯГА ТIЕХЬАДАККХАРА ХЬАКЪЕХЬА

КЪАХЬЕГАМХОШТА «КЪАХЬЕГАМА ВЕТЕРАН» ЯХА МЕДАЛЬ ЯЛАРАХ ДОЛА

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиума

УКАЗ

1974 шера 18 январерча СССР Лакхехьарча Совета Президиума Указаца хьежжа дукхачу шерашка кӀена къахьегарахи къахьегаме карагӀдаьмарий хам беш СССР Лакхехьарча Совета Президиума цӀерагӀа «Къахьегама ветеран» яха медаль лойла

ЗАВОДСКОЙ РАЙОНЕ

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене В. И. Ленина цӀерагӀча ГНПЗ гӀолла:

Асташова Нина Ивановнана — экономиста

Бирюков Юрий Романовича — пенсионера.

Бельмасова Раиса Дмитриевнана — оператора.

Бондарь Лидия Ивановнана — оператора.

Бек-Назарова Галина Ивановнана — лаборанта.

Гладилина Анна Александровнана — оператора

Донскова Мария Тимофеевнана — пенсионеркана.

Дубровская Вера Александровнана — оператора.

Еременко Василий Владимировича — пенсионера.

Жижкевич Валентина Георгиевнана — электромонтера.

Золотухин Виктор Яковлевича — слесара.

Конарев Алексей Федоровича — электросварщика

Коновалов Василий Ильича — слесара.

Кизянин Петр Наумовича — газоэлектросварщика

Козлова Ефросинья Дмитриевнана — пенсионеркана.

Логачева Александра Савельевнана — пенсионеркана.

Мышинская Екатерина Ивановнана — пенсионеркана.

Медведева Нина Ивановнана — оператора.

Новицкая Светлана Владимировнана — оператора.

Пожидаева Валентина Григорьевнана — оператора.

Полиенко Николай Титовича — пенсионера.

Переходько Нина Петровнана — оператора.

Рощина Пелагея Федоровнана — пенсионеркана.

Сазонова Валентина Петровнана — лаборанта.

Соловьева Галия Камалетдиновнана — пенсионеркана.

Семенихин Александр Петровича — оператора.

Саркисянц Георгий Сергеевича — электромонтера

Симонова Антонина Васильевнана — болхлочов.

Самошкина Валентина Петровнана — оператора

Тарасов Юрий Васильевича — слесара.

Федорова Антонина Степановнана — оператора.

Черненко Валентина Никифоровнана — оператора.

Чурилов Василий Харитоновича — электромонтера.

Чурилова Людмила Владимировнана — оператора.

Шеин Владимир Анисимовича — воккхагӀволча оператора

Шевченко Ева Моисеевнана — оператора.

Шагоян Роза Андреевнана — оператора.

Щербаков Александр Васильевича — слесара

Эльсанукаев Данильбека — пенсионера.

№ 9 йолча юкъерча горпрофтехучилище гӀолла:

Лазюба Владимир Яковлевича — преподавателя.

«Грозмежрайводоканал» яхача управлене гӀолла:

Кулаев Григорий Афанасьевича — болхлочов

Стукалов Николай Митрофановича — техноруна.

Грозненски радиотехнически заводе гӀолла:

Горбачев Михаил Захаровича — слесара.

Ельмин Иван Степановича — [illegible]

Золотова Мария Степановна — [illegible]

Исаева Ольга Ивановнана — [illegible]

Кувшинов Александр Степановича — инструктора

Лысенский Иван Дмитриевича — электромонтера

Маисеева [illegible] — [illegible]

Павленко Вера Григорьевнана — [illegible]

Сиранчина Мария Егоровнана — [illegible]

Симонтако Зинаида Андреевнана — [illegible]

Тарапанова Екатерина Павловнана — [illegible]

Федорова Наталья [illegible] — [illegible]

Худякова Анна Ивановнана — [illegible]

Шмелева Елена Сергеевнана — пластмассана обработка счов.

«Грозэнергоремонт» яхача ремонтно-наладочни предприяте гӀолла:

Забнина Клавдия Павловнана — машиниста.

Решетов Юрий Александровича — электросварщика.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ВОХР віашагӀтехача отряде гӀолла:

Якушева Анна Ивановнана — пенсионеркана

НГІАССР Министрий Советерча общественни кхачан управлене фабрика-кухне гӀолла:

Ахмадова Дая Шедиевнана — болхлочова

Абухаджиев Умар Абубакаровича — пенсионера.

Насуханова Мария Николаевнана — кондитера.

Рогозинский Петр Иосифовича — газоэлектросварщика.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене № 8 йолча СМУ гӀолла:

Васильева Нина Ивановнана — маляра.

Спортивни лотерей КъулбаседаКавказски зональни управлене гӀолла:

Храмова Елена Яковлевнана — кадрай йоккхагӀйолча инструктора

Городской стоматологически поликлинике гӀолла:

Дейнега Таисия Ивановнана — приемщицана.

Медведева Валентина Сергеевнана — лора.

Ширяева Любовь Павловнана — лора.

Овчаров Иван Георгиевича — пенсионера.

Авакова Тамара Погосовнана — лора.

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ЖКУ гӀолла:

Кривич Константин Семеновичв — пенсионера.

Ляпинова Любовь Федоровнана — уборщицана.

Афонина Пелагея Ивановнана — уборщицана.

Щепкина Ольга Александровнана — уборщицана.

Борщева Антонина Ивановнана — уборщицана.

Плыкина Любовь Трофимовнана — уборщицана.

Селезнева Мария Ефимовнана — кочегара.

Назарова Елта Мигировнана — уборщицана.

Желудкова Любовь Никитичнана — машиниста

Грозненски ацетонови заводе гӀолла:

Аветисян Размуги Акопджановича — аппаратчика.

Кошмарова Таисия Никитичнана — аппаратчицана

Осипова Мария Сергеевнана — аппаратчицана.

«Чечингремонт» яхача треста автотранспортни предприяте гӀолла:

Коротова Валентина Лазаревнана — пенсионеркана

Джандаров Абдул-Вахида — водителя.

Арутюнов Аркадий Михайловича — плотника

Михайлова Александра Павловнана — болхлочов

«Промтовары» яхача Грозненски розничи торговни объединене гӀолла:

Кулибабова [illegible] Федоровнана — [illegible] заведующицана

Ледовникая Мария Александровнана — [illegible]

Мамаева Зулейхан Идрисовнана — йоккхагӀйолча продавеца

Овчаренко Вера Андреевнана — пенсионеркана.

Тарабанова Лидия Демьяновнана — отдела начальника.

Халмурацев Абубакар Мусиевича — тика заведующена.

Шляхова Мария Павловнана — продавеца

№ 7 йолча специализированни треста Грозненски монтажни управлене гӀолла:

Чуваев Иван Ивановича — слесара.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене гӀишлонъеча механизаци яра йолча управлене гӀолла:

Драчев Поликарп Власовича — пенсионера.

Зеленская Мария Дмитриевнана — электромонтера.

Подобедов Петр Яковлевича — газоэлектросварщика

Шиполина Валентина Ивановнана — кадрай отдела инспектора.

Колхозни рынкай республикански управлене гӀолла:

Шипулина Нина Ивановнана — контролера.

Грозненски наливной станце гӀолла:

Лештаева Вера Михайловнана — оператора

«Грознефтеоргсинтез» яхача производственни объединене ремонтно-механически заводе гӀолла:

Баландин Александр Павловича — воккхагӀволча инженера.

«Росмясомолторга» Грозненски хладокомбинате гӀолла:

Кашина Клавдия Ивановнана — йоккхагӀйолча экономиста.

Лыкова Ирина Тимофеевнана — кастелянщана.

«Грозгипронефтехим» яхача институте гӀолла:

Куропаткина Таисия Васильевнана — машиниста.

Кальницкая Валентина Романовнана — йоккхагӀйолча инженера.

Крусжиская Вера Николаевнана — инженера.

Рыбец Павлина Илларионовнана — пенсионеркана.

Фролова Вера Степановнана — йоккхагӀйолча библиотекара.

Анисимова цӀерагӀча Новогрозненски мехкдаьтта чакхдоахача заводе гӀолла:

Бабижаева Геня Иосифовнана — лаборанта.

Кузина Мария Васильевнана — оператора.

Лукьянова Нина Александровнана — диспетчера.

Мычалкина Антонина Павловнана — дворника.

Подпорин Владимир Яковлевича — слесара.

Роменский Степан Лукича — воккхагӀволча оператора.

Родионов Юрий Петровича — воккхагӀволча механика.

Тимошенко Зинаида Павловнана — оператора.

Хелатян Завен Алексеевича — аппаратчика.

Нохч-ГӀалгӀай гӀишлон управлене № 2 йолча гӀишлонан механизаци яра управлене гӀолла:

Попова Мария Захаровнана — сверловщицана.

Нохч-ГӀалгӀай АССР чурча гӀуллакхий министерстве гӀолла:

Голов Георгий Николаевича — пенсионера.

Масленников Борис Яковлевича — инженера

«Гидромеханизация» яхача треста Грозненски СУ гӀолла:

Гашин Борис Михайловича — газоэлектросварщика

Рожков Петр Михайловича — машиниста

Грозненски линейни производственно диспетчерски станце гӀолла:

Вайдман Анатолий Владимировича — начальника.

Клодт Людмила Михайловнана — оператора.

«Чечингаз» яхача производственни объединене гӀолла:

Юдин Валентин Афанасьевича — водителя

Грозненски горпищеторге гӀолла:

Аванесян Роза Павловнана — пенсионеркана.

Дунаев Маузер Дакаевича — грузчика.

Севостьянова Ольга Ивановнана — зӀамагӀйолча продавеца

Федюшкина Мария Филипповнана — уборщицана.

Чадулина Раиса Михайловнана — йоккхагӀйолча продавеца.

«Грознефтехимремстрой» яхача тресте гӀолла:

Алейникова Людмила Александровнана — маладовщика

Андреев Яков Аркадьевича — машиниста

Бусырев Пармен Ивановича — газосварщика

Белов Юрий Анатольевича — электросварщика

Рафаилов Давид Ишльевича — слесара.

Табунщиков Петр Тимофеевича — электросварщика.

Шеенко Раиса Семеновнана — машиниста

НГІАССР бахача нахъа бытовой гӀуллакхаш дара министерстве гӀолла:

Картоев Исмаӏалий Салмана — воккхагӀволча бухгалтера.

№ 47 йолча юкъерча школе гӀолла:

Кашуба Любовь Тимофеевнана — пенсионеркана.

Грозненски Іилма-тохкама институте гӀолла:

Беляйкин Савелий Петровича — машиниста.

Минец Тамара Михайловнана — инженера.

Топорцев Николай Григорьевича — воккхагӀволча Іилман болхлочоа.

Тулупова Анна Петровнана — лаборанта.

Филькина Антонина Ивановнана — пенсионеркана.

Шахова Любовь Алексеевнана — инженера.

НГІАССР торговле министерстве гӀолла:

Дыкина Ксения Васильевнана — экономиста.

«Чечингстройтранс» яхача производственни автотранспортни объединене гӀолла:

Захаров Павел Григорьевича — пенсионера.

Михайлян Лазарь Арутюновича — водителя.

Чмелева Елена Митрофановнана — машинистнана.

НГІАССР уьнахцӀено лорарна министерства санитарии просвещене республикански ЦӀагӀа гӀолла:

Андин Иван Филиппович — киномеханика.

Госбанка отделене гӀолла:

Тихонова Раиса Николаевнана — йоккхагӀйолча бухгалтера.

Гордеева Анна Федоровнана — начальника заместителя.

Кагриманова Розалия Николаевнана — кассира.

НГІАССР социальни Іалашон министерстве гӀолла:

Трубаева Лидия Ивановнана — врачебно-[illegible] комиссе председателя.

«Грозэнерго» РЭУ № 2 йолча ТЭЦ гӀолла:

Вдовиченко Анатолий Ивановича — машиниста.

Григорьян Розалия Ивановнана — пенсионеркана.

Гречишников Михаил Федосеевича — [illegible]

Лукошина Надежда Яковлевнана — машиниста

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиуман председатель **Х. ВОКОВ.**

Нохч-ГӀалгӀай АССР Лакхехьарча Совета Президиуман секретарь **Н. ПРАВЕНЬКИЙ.**

г. Грозный.
1982 шу 20 октябрь.

Доазол дехьара

Фуй рейгановски «экспорта йола демократи»?

Дукха ха йоаццаш чакхъьвлар США пачхьалкхен департаменте юкъедиена дуненна «демократизаци ярах» дола Рейгана директива кхолчандара хетаръ ца хиннайта совещани фуд хиьта США къыча мехкашка экспорта дІадахийта лаьрхІар?

Дукха ха хьалха дена доваш да арахьарчу политика авантюризми агрессивности мехка чурча демократически паргІатонашта наступлени яр цу яьх хьахоадалургдоа цаш дуваденна хилара бакъдар. ТӀехьарча итташ шераш чулоацаш йолча хана из баьх хилар къьвста хьахеяхар СССР а духьала «крестови поход» кийчъени, Германе эггара къоаргІа йолча терроризмах мракобесси режим оттаньча Гитлера. ХІаьта Гитлерал тӀехьагІа — «шийлача тӀема» политика маккартизмана тарьнча Трумэна правительства. ХІана цу тайпарча новкъа йода Рейгана администраци.

ТӀема монополешта хьалхашка, йоккхача бизнесо хьалхашка айхье цуе хинна латташ, цуй гегемонистски амбиц ма могга хьал а лурнаш, Рейганен цуна гоахьи хьувзарашен де лерхІар да США къахьегамхой духхахача шерашка къовсам лоаттабаь цар яьхача демократически бокъонех бахар, халкъо духьалара, болхлоашта духьалара, профсоюзашта духьалара, раситски наступлении йоарркаар, неомаккартизм чуйоалар, сыскеп репрессейи механизм чӀоагІьяр. ХІаьта цу тайпара йола установка, шеко яц, хІамма а бахьан доаца а яц. Нагахьа санна ВІашагІкхийттача Штатий хІакара кулгалхой кердача дуненна тӀема нийчо е болабенна а Америка экономически проблемаш къахьегамхой социальни хьаштий чотах къестае дага болаш а бале, уж шеко йоацаш оарцагІболча беза оппозици тоІалра, уйлаш шоай арашта тара йоацарий «ботамаш къовлара».

Наьха уйлашта лоаттабеча пачхьалкхен тӀахьожама система цоз совбаккхарах уйлаш шоай араш санна йоацаш кхыча тайпара йолча наха духьала 25 шу хьалха бенна дІадаьнначa сенатора Джозефа Маккарте санна репрессеш леладен наькъаца цхьан ханна массехк лостамах чакхйоакх деткъалагІча шерий Америке демократена духьалара наступлени.

Эггара хьалха из да «США эггара законодательни Олимпе» конгрессе карательни органаш юкъахьаьр. Рейгана администраце хьалий сенатски юридически комиссе, хІана укх сахьате Капитолийски гув тӀа чӀоаггІа вайнии йолаш вола а КІайча цӀаргІа хьаьста а вола деятель Стром Термонд керте латташ йола тӀехьагІа дІаьньхача цхьан хана маккартизм низ бенна йолаш хьахиннача цІи хелача чурча кхерамален дешаш леладьча подкомиссена цІа хи тӀадам санна тара йола кхерамалени терроризми гІуллакхашта йола керда подкомисси.

Бакъда, керда гучаяккхача подразделене конгрессе, хьалха Маккарте хана санна, официально кхайкадац шиі декхар «чурча коммунистически кхерамца къовсам лоаттабар» да аьнна. Амма гІуллакха майни хІамма а хуннацц ца да дийро, хІана аьнча унтаду бахьан «терроризма цара къовсам а болаш» — хІаьта Вашингтоне-м цу новетена юкъе ма хьой хІана моллагІча тайпара хинна а хІинз латташ йолча норидкашта е хІиналарча политически курса раьза йоацар, новкъа йола информаци яр а моллагІча беса хинна а уйлаш шиі тайпара яр а фактически Іоалмцув тІаладц йиш я еррагІча прогрессивни Американа.

Аьлча кховчам болаш да, подкомиссе бокъо я из о вож США граждани е моллагІча организаце кулгалхо тІаьха, къыча дешаша аьлча, лоткъам аца, моллагІча тайпара дола документаш гІадар хьадеха, Вьетнамана е Кубаца дина уйла яр, оъерик гера хьадара е федеральни правительства политика кхыча аспекта раьза воацар зулам доар санна бехке а веш.

Карательни служба чӀоагІьяра цхьон чакхдоваккхаш латт Вашингтоне сыскной служба чӀоагІъелла 1981 шера декабрь бетта кулг яздир президента Рейгана шиі исполнительни указ: разведывательни ведомствий болха лостамахи разведывательни болх законо могийтош хилархи, долча бесса аьлча Уотергейтски скандал хинначул тӀехьагІа президента Дж. Картера США спецслужбашта (ФБР, ЦРУ эггара хьалха) оттадаь доазош дІа а доахаш ХІана цар кулгаш бокъонца мукъа да, шоай хьаштдар де йиш йолаш. Американски пресса деча гошалагІа, инструкце бокъо лу дукха къайлагІа операцеш е гражданий личнии вахара духьала юкъегІортара способех пайда ийбе: къайлагІа микрофонаш уттае, телефонаца ду къамельаш дІоаьзде наьха шоай-шоай доалахьарча цІеношка чулелха, и. кх. дІ. ФБР-ен ЦРУ-ей баьхо кердача регламентаце йиш хулийт цар, кхыйола еррига инстанцеш Іостара а юташ, юкъарчал доацаш цІаши гІуллакхаш леладе, цу наькъаца мехка чу санна, ишта дуненна халкъашта юкъерча подрывной акцеш чакхъяхара цар деча балхий диапазон шер а еш.

ХІинарча американски административце «гайкаш ма могга чӀоагІъяра» тӀаьрзаьча курсаца бокъонца дуаза а дувзаш, чакхдоах цо ишта а эггара чӀоагІагІча тайпара доазув оттадаь а США доал деча гІозараша духха хІамо ца эшшаш біаь процент монополизаци яь хиларагІа тенденцеш йолча а информацена тІадолха наькъаш готдара тІадерзадаь гІуллакхаш. Рейгана административна бесам болаш я цу сфере шиі тІахьожама функцеш кхы а шеръе. Цунна ма эшшара дац, масала, 1966 шера дена правительства бу болх къайла лоаттабе сІертача КІайча цІен тенденцена хьадлача боариме духьала латташ дола информаце паргІатон хьакъехьара Закон.

1981 шера май бетта Рейгана правительстверча юстице министра Уильям Френч Смита дІадахьадар дийцача закона хьакъехьара министерства директиваш. Цулухьа ийеса кхыча тайпара эттад из дош, вешта аьлча правительство яц хІана ше из е вож информаци къайла яхья хІана гІерт наха дувцадеар, гражданаш ба из информаци нйта шоаі бокъо хилар дІахьокха декхарийла бараш. Компетентни американски специалисташа лерхІ, информаце хьакъехьара закон кхолчаш ца де йиш йолаш хилийта гІертар, наха тІаэцаш йоацача Рейгана чурча а арахьарта а политикана еш йола духьаленаш телае лаьрхІачи КІайча цІен кердача репрессивни механизма керттерча аспектех цаІ хилар.

Ишта, бокъонца гуш да дуненна хадкъашта юкъерча арене «контрреволюцена экспорт яра» политика санна, ишта чура ультрареакционни политика а чакхъяра шиі кулгаш дизза муьхалахара «Рейгана команда» шинойжен репрессейи механизм ма могга чӀоагІъе гІерташ хилар.

Вадим КОРТУНОВ. (АПН).

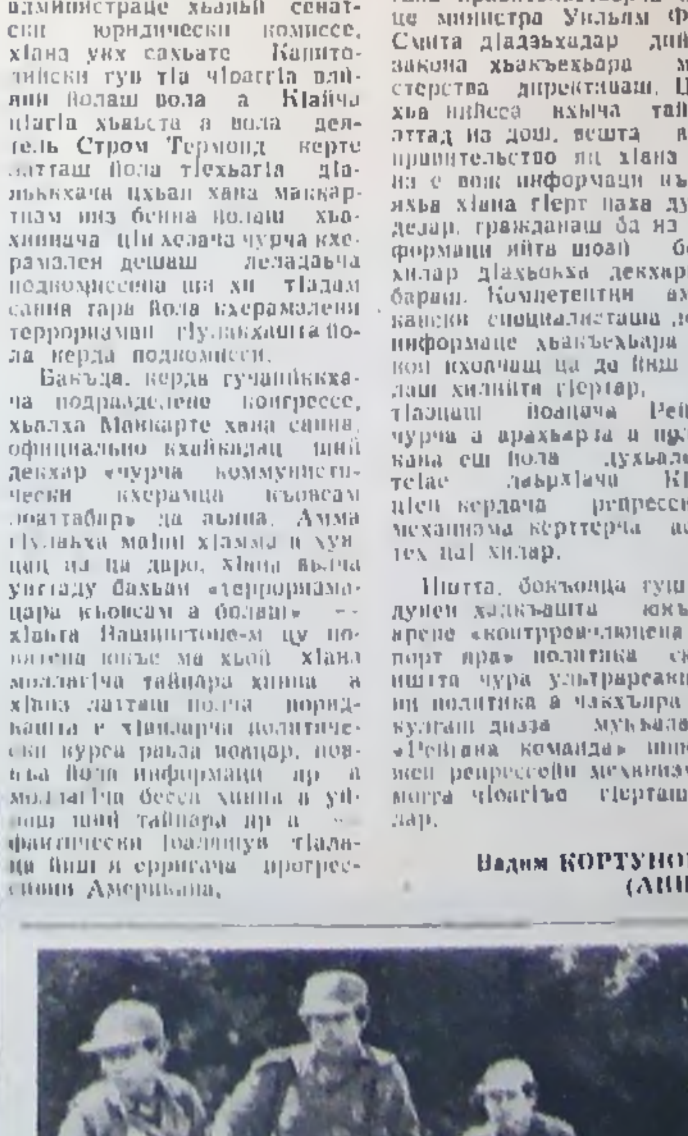

Вашингтон хилачлоаццаш йолча наькха шиі Іоухийтача Сальвадора режимо, американски советники [illegible] [illegible] цу тІаьхьа йола юкъдал цаш кхочхара [illegible] цаш баьхьа [illegible] болабаьчу [illegible] наха дука дукъьа нах [illegible] [illegible] (цаш)

СУРТА ТІА: американски [illegible] [illegible] [illegible]

Карательни подразделенеш

ЮПИ — ТАСС. фотохроника.

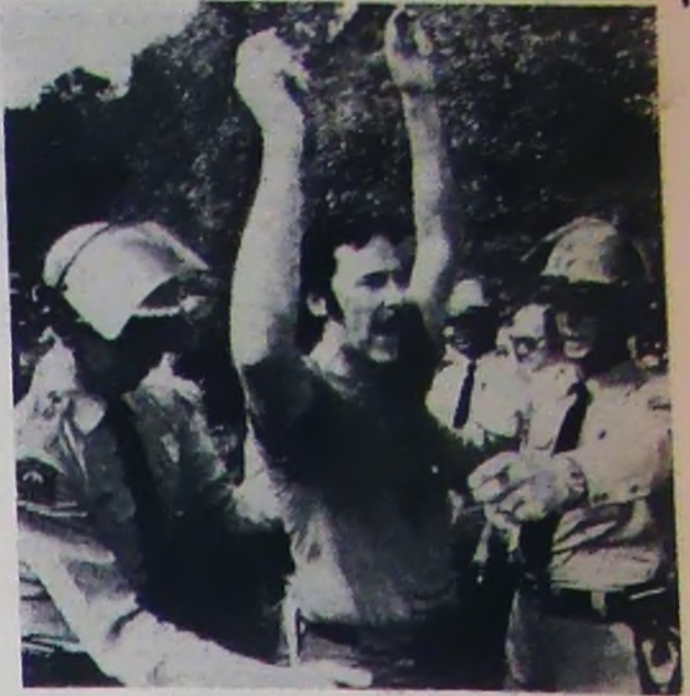

США. Кхерамален техника элементарни правилаши санитарни нормаши телха а еш США химически монополеша сага уьнахцІенона лене йолча производства отходашца біехъю мехка территори. Шоашта дукхагІа пайда бакха а гІерташ химически отходаша зе дергдоацаш а очистной сооружении хьалъяра а ахча дІадахийта лоаш бац. Цу гІулакха кхьатарра бехне ба цар гІуллакхаш хьалоацаш йола, гонахьарча сферана чӀоагІа тІахьожам лоттабара наьна тІа тайп-тайпара духьаленаш уттаеш йола Рейгана административни.

СУРТА ТІА: Северни Каролина яхача штате бахача наьха химически производства отходашца нах баха моттигаш біехъяра духьалара демонстраци йолча хава полицейскеша нах лувцаш хилар.

АП—ТАСС сурт.

НАЬКЪАШКА ЦІИЙ ІОУХАШ ЛАТТ

Цу лоацача хана біаргадайна уьнара гІуллакхаш ше дийна а йолаш дицлургдац Сэнди Фергюсона. Шиі кхаь воІаца — Томмеца, Тонеца геттара зІамигача Лица хьоашагІа йолаш яр из. Машина чу вар цар доалахо вола ткъо шу даьнна Стив Уилби а. Цаьхха лотаслар машина, тІехьашкахьара хІама а кхийтта. ТІаккха цхьа хІама ийккхар, чӀоагІа тата а деш. Ши шу даьнна Лии Стив Уилби, цу ийккхача хІамо боага а баь, байра цигга улица тІа. Ихи шу даьннача Томме, дегІа тІа лерригга ах дегІ дІалоацаш доагаваш а долаш, ах шу даьккхар хала волаш. Из ца волийта віаштІехьадаьлар, амма къора хилар.

Фу дар хиннар? Сэнди Фергюсона автомобила тІаккхиттар ше лелаьдер фуд ца ховш веха вола лехкар тІа а вагІаш йола машин. Машина ко вехача сага бе доалаш хилар из къамаш доакъазол а хиина дІатта хІама да. США малар мелна волча лехкачун бехна автокатастрофеш хулаш тІехьарча шиі шера бойна нах, белгалдоах «Ньюсуик» яхача журнало, Вьетнаме хиннача тІем тІа байнача американцел дукхагІа ба.

Мелна веха а волаш автотранспорт лаьлв ха бокъо ца луш доа еррагІча штаташта лаьрхІа дола цхьа закон мехка ца хилар бахьан долаш, хІара дуне хулаш латтача хатарий сводка дІалуз. США наькъашка хІара сахьата кхо саг леш 80 сага тайп-тайпара човнаш хулаш хилар. Специалисташа лаьрхІад хІара шолагІа волча американца вала лехьа цкъа лехкаш вагІар веха саг а волаш йола машин гІакхеташ хилар.

Законодательствана овлангара хувцамаш де лелаш хиларах дуьна дукха ха я. Дукха ха йоаццаш Гэллапа институто ньча лоркъах хьахиннараша тешалду: 77 процент йола американцаш мелна а волаш машин лехкаш йолаш лаьцача сага, хІаьта мара иа гучавалнавеце а, набахта чувахлагга а кхоачаш йола чӀоагІа наказани е саго яхош хиннаб. Президенто Р. Рейгана къайкаьна мелна а йолаш машина яа ледехкараша духьалдарча къовсама кампаниш, конгресс йолаенная цу дулааманца къовсам лоаттабара штаташта ахча тІатохарах [illegible] дувца.

ЧӀоагІа къамаьлаш хилар мел ха ваннача нахагга доха деза спирта малар яхача деша хьаьхеча [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] автомобилеш [illegible] [illegible] [illegible] 18 шерагара 21 шерага [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] хиларах дехьваьхкха.

Цу гІуллакха духьала шерах дап ма Нью-Джерси даьлача штатера сенатор [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 21 шера [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] малар 18 [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 18 [illegible] 20 шерага [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (70 процент [illegible]) «Статистика хьалойт [illegible] — [illegible] сенатора, [illegible] [illegible] ца [illegible] [illegible] хилара.

Къегаш дола шушашта тІа хула кагьхеташ тІалетадаь цІиташ бе а йоахнаш. законаш ардадоахарашта духьала баьлар спирта малар хьадераш из доькараш — ІальнагІе духхача наькъий пистоцкарча барнйа ресторанийн дай. «Спирта малар вай социальни экономически вахара цунах дІакъоастаде йиш йоала дакъа хина дІаттад « аьнна мукІарло де дезаш хилар «Ньюсуик» яха журнал, — цудукъа де хІама доацаш ярхі разряда юкъе яхаш мелна а болаш машина ко бе декхара проблема».

Цул совгІа, законодательстах дохка чакхаала йиш йола Іургаш дукха хилар бахьан долаш, духьха кулгакхой духь-духьача тайпара кІалхара бувл шоаш бокктокхаме ца увзийташ. Ишта, 1978 шера 80-зар саг сецавир Калифорне аьзри ирагІа, амма дош суде цхи эзар сага мара дехадзар. Айдахо яхача штате мелна веха а волаш машин лехкаш ваьсІа 1800 саг соцаваь йолш тІехьарча шера. Царех гІол текхараш кхоалагІа дакъа ба, хІаьта набахта чубехьараш шш саг ва.

Мелна беха барий бехкагІа хулаш йолча аварей проблема техкай Нью-Йоркски университета социологе профессора Х. Лоренс Росса. Цо лерхІ, проблема къоастадургья духьала, натахья санна цуига моральни наькъаца хьожж, вешта аьлча лехкачоа юкъарчал доаццаш воздействи еш хуле аьнна. Полковника Поль Андерсона, Аляскерча полице шефа, кертагІдоах, «автомобилаша нах бовбар» духьала чӀоагІа закон тІаьдерца мара соцадург ца хилара. «Из порядок ца хилар [illegible] — раьза ва цо яхачоа Артур Шо[illegible] — Аляскера юрист. — Амма хІанзалца йолча хана дьар віазла къовсам болаш а даць.

Мэрилендерча судахо Дэвид Бейтс [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] ТІехьагІа, [illegible] Бейтса, [illegible] [illegible] [illegible]. Амма [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Цу хьакъехьа [illegible] [illegible] Америке [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] мелна веха а волаш машин лехкарга.

Пракстема [illegible] [illegible] «Ньюсуик» [illegible] графа а хьалхарча моттиго латтар. Цуи [illegible] тІа [illegible] цар бехна аварей хулаш йоаш бола нахъа процент шоагара шерага [illegible] луш лаьтт.

Алексей ІНХИН (АПН).

ДАИМ ДИКАЧОА ТIАКХУВШ...

Демократически кагирхой Дерригдуьнен Федераци (ВФДМ) — лоархIаш болча а дукххача а массе тайпарча къонача наха дакъа лоацаш а империализмана духьала, машар, демократи, къаман кортамукъален социальни прогресси бахьан долаш, къонача ноахала политически, социальни, экономически бокъонаши вахара хьашташи бахьан долаш къовсам лоаттабеш а йола дунен халкъашта юкъера объединени.

1942 шера ноябре эггара хьалхара кагирхой дунен халкъашта юкъера конференци хилар. 28 мехкарча кагирхой организацей викалаша дакъа а лоацаш. Цу конференце вIашагIъеллар цу хана фашизмана духьала къовсам лоаттабеча мехкий кагирхой организацешта юкъе информацеш дIа-хьа телаш хинна кагирхой Дерригдунен совет. 1945 шера аьхкий вIашагIъеллар Демократически кагирхой Дерригдунен конференци гулъяра кийчо еш хинна Комитет. Массава раьза а волаш кагирхой Дерригдунен конференце яьча решенегIа ВФДМ вIашагIъеллай 1945 шера 10 ноябре Лондоне. Лондонски конференци хилале хьалхагIа контакташ хиннай антигитлеровски коалице мехкий кагирхой организацешта юкъе. 1945 шера ноябре Лондоне Альберт-Холл яхача зале хилар Дерригдунен конференци. Цун балхана дакъа лаьцар 63 мехкарча 30 миллион болча кагирхошта хьалхара венача 437 делегато. Делегаташта юкъе бар массе тайпара политически идеологически уйлай лостамаш долаш болча наькъа викалаш: коммунисташ, радикалаш, христианаш, кхыбараш. Цига бIаргаго йиш яр французски партизанаш, Чехословаке, Польше, Итале, Европерча кхыча мехкий духьалеи болама доакъашхой. Иштта дукха викалаш бар цига Советски Союзера а. Конференце балха юкъе дакъа лаьцар Англе, США, кхыдолча кхыча капиталистически мехкий демократически кагирхой вукалаша, колониальни мехкий кагирхой делегацеша.

Конференци гулъяроя дукха барош дунен шоллагIча тIем тIа юкъарчал доацаш дакъа лоацаш хинна болча шин делегатий составон къаьгта хьахьокхар, машар бахьан долаш, тIеман агрессенеи духьала лоаттабеча къовсаме къонача ноахала цхьоагIо чIоагIъе гIерташ дунен кагирхой болга.

ВФДМ вIашагIъелла ди — 10 ноябрь — кагирхой Дерригдунен ди санна белгалдоах дунен прогрессивни кагирхоша хIара шера.

Конференце дакъа лаьцараша беза дув бнар барт цхьоагIо чIоагIъяра дерригдунен кагирхой тIа а хьехаш: «Оаха дув буъ 1945 шера ноябре вIаштIехьаьнна цхьоагIо лелае, тахан, укх кIираргIа, укх шера лелаь а ца Iеш, даим, адамлення дагадаьлла хьакхолар духьа цо къовсам лоаттабьи дола дуне хьалдаь даллалца йолча хана лелае.

Оаха дув буъ дерригача дунен, дерригача расаех, цIека массе а бесаех, дерригача къамехи динехи болча кагирхой цхьоагIо чIоагIъе. Фашизмах дунен тIа юхе мел диса хIама дIаданнха. Дерригача дунен халкъашта юкъе чIоагIа доттагIал оттаде. Нийсхо йолеи ха йIаьха йолеи машар бахьан долаш къовсам лоаттабе. Къели хьабе болх ца хилари дIаданнха. Вай гулденнад беррнгача кагирхой цхьоагIо дIаккхайнае, лийга новкъостий сий деш дагабоха, говзача кагирхой кулгаша, ирача хьаькъало, хьинаро кхы цIанкха а тIема гIулакха хIама дерг ца хилархах дув бааI»

Шоай низаш вIашагIа а детташ, кагийча нахен мехкараше къовсам лоаттабу вай планетера машар, демократи, социальни прогресс бахьан долаш. Адамаш цивилизаци тIаланьяра кхерам тIаоттабеш мел долча хIамах — фашизмах, колониализмахи неоколониализмахи, расизмах а апартеидах а, наха IазапIа тIа лоаттадечеи боацабечеи.

дуккха халкъаш дегIадахкара духьаленаш уттаечеи миллионаш болча наькха социальни, политически бокъонаш IотеIаечеи массе тайпарча формех — лаьтта Iопленде гIерт къона ноахал кхоане бахьан долаш.

Марксизмо - ленинизмо чIоагIа лоархIам бу бе-беча мехкий прогрессивни кагирхой интернациональни уйлан па кхотабара. В. И. Ленина белгалдаьхад болхлой классах бола кагирхой социализман халкъий вошалеи уйланпа хьалкхебанза барг ца хилар. ВЛКСМ программин документаш тIа хьахьекхай уж ленински положенеш. Интернациональни бувзамаш лела а даьд, лела а ду Ленински комсомоло Коммунистически партеи Советски правительстваи арахьа лелабеча политически наькъа ларда тIа, хьинаре хьал а лоац из, чакх а боах дунен халкъашта юкъерча коммунистически демократически кагирхой боламе. Iазапан эксплуатаценеи духьаларча, къамий кортамукъаленнен социальни прогрессан тIехьарча революционни къовсамхошца солидарность хилара шоашкара массаза а хьокхам гойташ хиннаб советски кагий нахи мехкарийн.

Дунен халкъашта юкъера кагирхой болам кхотабара керттера хьал да социализма мехкий къонача ноахало интернациональни гIулакхаш толаме цхьана леладар. Укх тIеххьарча шерашка дукхагIа дIа-хьа ух кагирхой: доазол дехьара вайцига а вайбараш доазол дехьа а. Вай республикера туристаш хиннаб ВНР-е, НРБ-е, ЧССР-е, ГДР-е, Франце, Итале, Турце, Греце, доазол дехьарча дуккхача кхыча мехкашка. Къаьстта белгалдаха деза вай вошал долча ВНР Комаромски областапара бувзамаш. Туристски группаш, художественни коллективаш, кагирхой спортивни делегацеш дIа-хьа ахийтар, фестивалашкеи цIейшкеи дакъа лацар — из вайна юкъерча гIулакхий дика традици я.

Советски кагирхошцара прогрессивни кагирхой интернациональни бувзамаш дегIакхувларон чIоагIдарон, советски бакъдараш довзаро доазол дехьарча кагирхошта сакхетам сийрдабоаккхаш влияни ю, шоай социально-экономически проблемаш къоастаяр духьа толаме къовсам лоаттабара новкъостал ду царна.

Укх тIеххьарча хана лаьгIлуш дац, цхьан оагIорахьара, социальни прогресса, машара, халкъий паргIатон, демократе низаштеи вокх оагIорахьара, империалистически реакце, милитаризма, социальни нийсхоинен къамий бокъонаштеи духьала барий низаштеи юкъера къовсамаш.

Машар чIоагIбар духьа хIанз миссел дукхача наха дакъа лоацаши массе меттеи баьржа болам историена кхы цхьаьнкха байзабац. Планетана тIакхоллабеннача адамле хIалакьергйолча кердача тIема кхерамо массе мехкашкареи континенташкареи Iаьламате дукха адамаш гIовттадаьд хьинаре гIулакхаш чакхдахара.

Дунен къонало хоадамболлаш хьакхайкаду. империализмо леладу зуламаш бебашха ца хеташ ше IергЙоацилга. Шоай паргIато, къамий кортамукъалеи социальни прогресси бахьан долаш къовсам лоаттабеча халкъашнахьа ба кагирхой, цар долла хIама дергда хьатIакхувча ноахалашта вай планета маьрша хилийтара. ХIаьта цу болама хьалха латт, хьалхагIа а санна, демократически кагирхой Дерригдунен федераци.

А. ДЖУКАЕВ,
ВЛКСМ Нохч - ГIалгIай обкома пропаганди агитацеи отдела заведующи.

Граждански оборона месячник

МАССАЗА А КИЙЧА ХИЛА

ТIом болча хана дукха нах боабеш долча герзах бахархой, халкъа боахам лорабара, тIом боацаш маьрша ха латтача хана вIаштIехьйоахача мероприятешта юкъе шерра дакъа дIалоац СССР граждански оборона. Цул совгIа, цо новкъостал ду моастагIчун хIанзарча герзах лоравалара, моллагIа стихийни зенаш хиннача моттигашка сихха тIакхачара, аварийно-юхаметтаоттара балхаш чакхдахара.

Граждански оборона болх тоабара, цунна пропаганда яра гIулакх дика вIаштIехьдаьккхад республике. Из болх дика беш, СССР ГО МПВО 50 шу дизарга дика накъаьхкай Ленински, Октябрьски, Грозненски, Гудермесски районаш.

Из болх дикка тоабаьб укх шера Наьсарен районо а. Промышленни предприятешка, совхозашка, дешара заведенешка, кхыча предприятешка чакхйоах укхаза тайп-тайпара занятеш, ученеш. Цига Iомаю цу гIулакха эшаш йола средстваш, лоравалара способаш, доашах духьалъотташ дола практически хаттараш. Цу балха дикка опыт Iоаьнй Ахриев ГIапура цIерагIча «Электроинструмент» яхача заводе, «Назрановский» совхозе, № 3 йолча юкъерча школе, кхычахьа.

ГО болх тоабара, шаьрбара дикка гIо-новкъостал ду цу гIулакха хетаь чакхйоахача ученеша. Из дика хьахьокх «Октябра 40 шу» яхача совхозе хиннача ученеша. Царна кулгалдеш вар совхоза директор М. С. Албаков. Укхаза гучадаьлар командно-начальствующий личнии военизированни йоацача формированей составаш дика кийчъеннеи, моллагIча чоалханеча моттиге доаггIар деховш хилари.

Тоадаьд укхаза ГО пропаганда яра гIулакх а. Из болх а дика латт «Электроинструмент» заводе, «Назрановский» совхозе. Лекцеш ешийташ, кинофильмаш гойташ, гойтара агитаци тоаеш, кхыйола мероприятеш чакхйоахаш дIахо из гIулакх тоадаьд цига парторганизацей секретараш болча С. С. Муталиева, У. Р. Мислаурова.

Районе сакъердаме чакхйоах ГО-х лаьца кагирхошца, дешархошца еш йола занятеш, яхьаш. ДикагIа из болх дIахьу ГО начальник — директор Д. Ш. Баркинхоев волча № 3 йолча юкъерча школе. Цу гIулакха дикка новкъостал хул из школа учебно-материальни база дика йолаш хиларах. Шефаш йолча организацей новкъосталца школа территоре тIа дешархоша шоаш хьаьй учебни городок, тир, еш латт радиацех хьулавала торо луш йола моттиг. Тайп-тайпара а дика чулоацам болаш а я школе чакхйоахаш йолча ГО яхьай программа, цудухьа из Iомае а цига дакъа лаца а безам хул дешархой.

ТIехь-тIайоагIача хана ГО болх кхы а дикагIа тоабара, цунна пропаганда яра, тIемапатриотически кхетам луш бахархой Iомабара 10-ча ноябре Нохч-ГIалгIайчене чакхбоаккхаргболаш ба традиционни хинна дIаэтта ГО бутт.

Цу бетта предприятешка, боахамашка, учрежденешка, школашка, кхыча дешара заведенешка чакхйоахаргьа дIахо йодача хана ГО объекташ тоаяра мероприятеш. Къаьстта теркам тIаоза безаргба лоравалара йола сооруженеш дукхагIа хилийтара, объектай комплексни ученеш дикагIа чакхъяргйолаш хIанзехьа кийчо е еза; районе массанахьа лекцеш ешаргья, хIаьта кинотеатрашка, клубашка, культура цIеношка ГО-х лаьца фильмаш гойтаргда, МПВО ветеранашца вIашагIкхетарш хургда.

Библиотекашка чакхъяха лерхI тематически сайренаш, викторинаш, хаттарийн жопийн сайренаш, ГО литература выставкаш. Цу бетта бахархой торо хургья граждански оборона эшаш йола инженерни а противопожарни а техника, саг ши-ше лоравалара индивидуальни средстваш йовза, Iомае.

Бахархой декхар — граждански оборона бетта хургйолча мероприятешка шерра дакъа лаца, эшшаш дола гIо-новкъостал де.

И. КОНОВАЛОВ,
граждански оборона болхло.

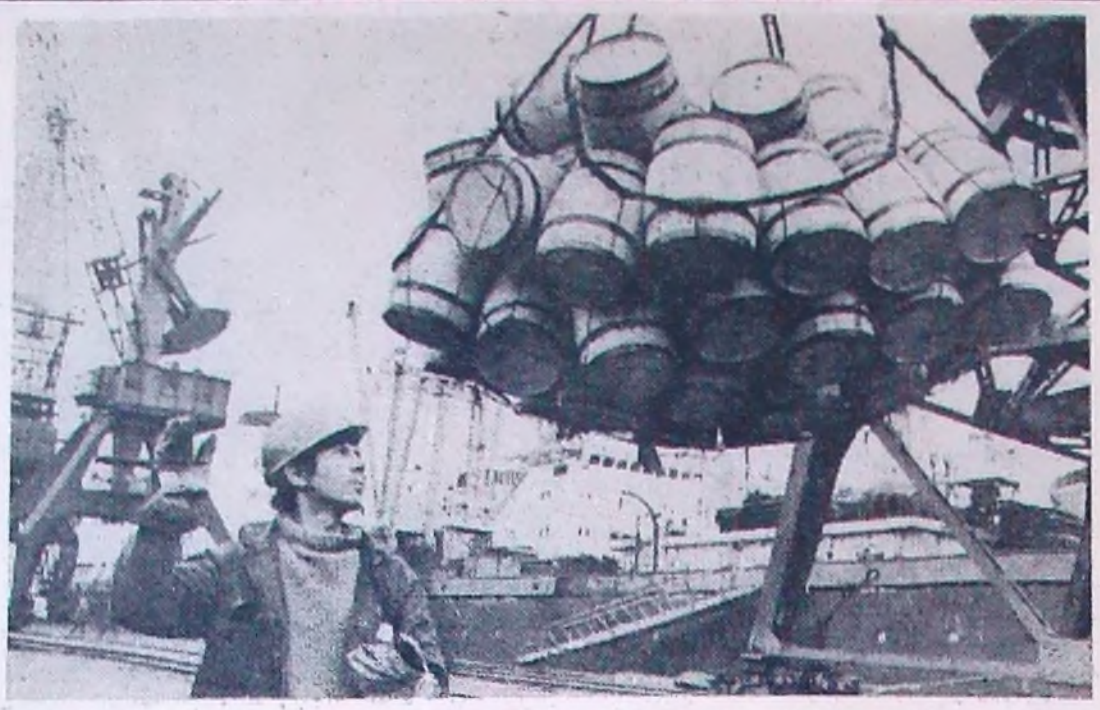

МУРМАНСК. Мурмански форда чкъаьрий порта къахьегамхошта юкъе яьржача яхье хьалхле лелаеш я Г. И. Федоров керте латта порта цхьоалагIча грузовой района докерий йоккхагIйола комплексни бригада. Доккхий толамаш дахара коллективана новкъостал ду дика вIаштIехьбаьккхача къахьегамо, бригада членаша дIа-юха эцаш болх беш хиларо.

СУРТА ТIА: хьалхалаттача бригада звеньевой Юрпалов Анатолий.

С. МАЙСТЕРМАНА сурт.
ТАСС фотохроника.

БАЛХАХ ДИКА КХЕТ

Йоккха коллектив я Грозненски универмага яр. Тайп-тайпара торговлера балхаш деш, хьинаре къахьегаш планаш а социалистически декхараш а дизза кхоачашдеш укхаза болх беш ва 650 гаргга саг.

— Ер шу Iалаьмате деза шу да тхона а, республика а, вай мехка а къахьегамхошта, — йоах универмага партийни организаце секретара Баранова Алла Исаковнас. — Сийлахь - боккхача Октябра 65 шу дузаш оаха итог йир укх шерарча кхаь кварталах тхоашта карагIдаьнначун. Тха универмаге болх беш йолча 44 секцех ийсне дика аьттув баьннаб.

Болх дикеи цIенеи беш, нахаца Iимерза болаш, общественни болх дика лелабеш хиларца цу ийс секцена а юкъе белггала я берий барзкъаш дохкаш № 26 йолеи кога гIирс бохкаш № 22 йолеи секцеш. Цу секцешта кулгалдеш ба торгови балха дукха ха дIаенна хьинаре къахьегамхой. № 26 йолча секце заведующес Чуркина Лидия Прокофьевнас болх бу ткъаь пхелагIа шу да. ХIаьта кога гIирс бохкача № 22 йолча секце Курумова Резеда Махмудовнас торговле болх бу ер 35-гIа шу да. Лидия Прокофьевнас кулгалдеча секце 110,7 процент кхоачашъяьй кхоалагIча квартала план, хIаьта Курумова Резедай, бригадо 101 процента.

Планаш кхоачашъяь ца Iеш, хьинаре дакъа лоац цу коллективаша юкъарча общественни балха а. Лидия Прокофьевна а Резеда Махмудовна а дика хьехамчаш ба. Дукха ба цар шоай говзал, опыт дIалуш, нахаца безамеи Iимерзеи болаш къахьега Iомабьараш.

Бек АБАДИЕВ.

ДоттагIий-вежарий

Укх тIеххьарча шерашка тIатеIIа болх бу Кердача Редантерча бархIшера школа хьехархоша интернациональни дог - уйла долаш кагий нах кхебара. Укхаза вIашагIъеллай интернациональни доттагIлен клуб «Вошал» — аьнна я цун цIи. Бокъонца дола доттагIал тессад укхазарча КИДовцаша Къулбаседа - ХIирий республика Пригородни района Октябрьски бархIшера школерча дешархошца цхьа шу хьалха. Таханарча дийнахьа геттара чIоагI а деннад, шер а деннад из доттагIал. Укх деношка, вешта аьлча, 23-ча октябре, Кердача Редантерча бархI шера школе кхаь республикерча кагийча наьха фестиваль хилар. Фестивале дакъа лоацаш бар Кердача Редантерча бархIшереи юкъерчеи шин школа доттагIлен клуба членаш, Къулбаседа - ХIирий Октябрьски бархIшера школеи делегаци, цу школа директор Базров Умар Андреевичи Пригородни ВЛКСМ райкома секретарь Тедеева Ритеи хьалха а болаш; Черсий - Балкхарой Терски района Нижне-Курпски юкъерча школа делегаци, цу школа директор Ардалов Владимир Халидович хьалха а волаш; МагIалбика гIалий, Вознесенски №№ 1, школа - интернат № 4, директораш — Адринская А. Г., Батыжев Ш. С., Лолохоева Л. Д. хьалха а болаш.

Цул совгIа, дукха хьаьший бар фестивале: Нохч-ГIалгIай яздархой, Боков Ахьмад, Сулаев Мухьмад, Шайхиев Алвади, Картоев Мурад; 40 шу хьалха МагIалбик фашистех лораеш лаьттача 337-ча дивизе ветеранаш — Гогин Сергей Максимович, Безуглов Михаил Егорович, Одринская Анастасия Георгиевна, Аксагов Батырбек Исаевич; Алханчуртски совхоза кулгалхой — парткома секретарь Джанхотов Бенхан, Рабочкома председатель Султыгов Шамсуддин, керттера агроном Гандалоев Закре, МагIалбика ВЛКСМ комитета секретарь Ханиев Тимур, гороно инспектор Нашхоев Мурад.

Бокъонца дола цIей хилар фестивалах. Из дIадоладелар доттагIашта - хьаьшашта фусамдаьша вайнаьха «кIодар - сискал» духьалдахьарца. ТIаккха, школа «Ленински зале», хоза кийчъяьча кабинеташка вIашагIкхийтар берригаш а. Дек иллеш, ашараш, стихаш, гIалгIай, нохчий, хIирий, черсий меттала; поэташеи яздархошеи шоай керда стихаш, дувцараш деш, СССР-а 60 шу дизара накъаболхаш шоаш кийчъеча произведенеех лаьца дувц. Сийлахь-боккхача Даймехка тIема ветеранаша Аксагов Батырбекеи, Одринская Анастасияи цу лирача шерашка тайп-тайпарча къамех латтача советски халкъо, тийша болх боаллача, къизача моастагIчоа духьалъоттадаь майрали, денали, цхьоагIа, сийлахьа Котало яккхари дувц. Бераша а школаша а дIа-юха тел дагалоацама — безама совгIаташ: альбомаш, книжкаш, сурташ, фотокарточкаш, адресаш, шоай бахарахи дешарахи дувц, дIахо леладергдолча гIулакхашта шоайла дагабувл. Духхьала доттагIал леладаь ца Iеш, уж шоайла социалистически яхь лелаеш ба. Цо кхы тIа а чIоагIбу юкъера бувзам.

Пригородни района Октябрьски школе бIаргаго йиш я кердача Редантерча бархIшера школа гIулакхех дола рапорташ, дикагIа болча хьехархойи дешархойи сурташ, иштта Кердача Редантерча школе да Октябрьски школа къахьегама гIулакхех дола рапорташ, цу «школа лесничества» толамаш гойташ дола альбом, кхыдола сурташ.

Фусамдаьйи юртара бараши боацаш, бIаьнел совгIа саг арахьара тIабаьхка хьаьший бар Кердача Редантерча школе хиннараш. Аттадац иззал нах вIашагIтоха, бехк хургбоацаш царна гIулакх де, сийленца уж накъабаха. Цунна тешал ду бераша шоаш яхачо: «Вошал» цIи йолча КИДа президента заместитель волча 7-ча «а» класса дешархочо Хамхоев Махьмуда язду: «Из фестиваль кийчъеши дIахьоши дакъа лаца ираз хилар са. Цу санна долча цIейша чIоагIду вай Дахен къамашта юкъера вошал». Нохч - ГIалгIай халкъа яздархочо Боков Ахьмада язду: «Кердача Редантерча бархIшера школерча «Вошал» яхача интернациональни клубе вIашагIкхетар дукхача хана дагадоагIаргда тхона. Тхо теш бераша клуба балха юкъе дакъа лацар доккха, чIоагIа пайда болаш гIулакх хиларах, интернациональни дог-уйла долаш кагирхой кхебара. Дешара а массадолча шоай дикача гIулакхашта а толамаш даха аьттув хилба шун!».

Фестиваль кийчъеши дIахьоши шоай низи хьинари кхо ца деш къахьийгар интернациональни доттагIлен клуба кулгалхочо, Кердача Редантера бархI шера школа завуча Цечоев Мувсас, хьехархоша Льянова Дибас, Мурзабекова Тамарас, Элжаркиев Мувсас, Цечоева Лидас, Ильина Иринас, Дзаурова Мовлатхана, Карданова Любас, иштта кхы дуккхачар а. Шоаш вIашагIкъаьсташ республикай делегацей викалаша соцадир шера цкъазза вIашагIбеттабала.

Фестиваль чакхйоалаш, цига дакъа лоацаш хиннараша тIаийцар цу кхаь районашкарча дешархошка дола кхайкарал

И. БАРАХОЕВ,
тха штате воаца корреспондент.

МАССАНЕ ЙОАКХО Е ЕЗА ГIУЛАКХ

КПСС XXVI съезда кхыча лоархIамеча: экономически, общественно-политически, социальни дешашта санна дика терко йир массе оагIорахьара дегIавена, физически чIоагIвенна вай заман саг хьалкхевара дешашта.

Парте а паччахьалкхено а кагирхой унахцIена болаш хьалкхебара йоакхо еш хилара кхы цIаькха а тешал деш ба КПСС ЦК, СССР Министрий Совета «ДIахо йодача хана физически культура, спорта дукхагIа нах юкъеозарах» бола соцам.

— Физкультурни болама керттера декхар да,— аьнна цу тIа, — ма хулла советски наьха унахцIено тоаяр, чIоагIъяр, цар къахьегама низаш, производительность лакхъяккхар, цар нравственность алхха дика хилийтар, уж низ болаш, дегтIа гIозал йолаш хилийтар, кх. дI.

Мишта кхоачашду-те уж декхараш Назрановски района физкультурни коллективаша?

Физически культура а спорта а хьакъехьа КПСС ЦК, СССР Министрий Совета соахка тIаийцача соцамо дIадехараш ма хулла диззагIа кхоачашде гIерташ хьайоагIа района коллективаш. Укх тIеххьарча хана дукха болх баьб районе массови физически культура дегIайоалаяра даькъе. Эггара хьалха белгалдаккха дезарех да 39 физкультурни коллектив хиннача, таханарча дийнахьа уж 45 кхоачилга. Дикка дегIаденад физкультурникий таьрахь а, уж районе 22 эзарнел совгIа ба. ХIанз районе я ялхайтта баскетбольни, ткъаь кхоъ волейбольни, кхойтта футбольни майдаш, ткъаь шиъ спортивни залаш, йийтта топаш кхувса тираш, кхыяраш. Из ерригa спортивни база дукхагIча даькъе школашка я, цунга хьежжа цех пайда эцараш дешархой ба. Духхьал соахка ГТО комплекс дIаеннай 6593 саго, кхеваьв 51 хьалхара разряд йола спортсменаш, итт саг — спорта мастералла кандидаташ, шиъ — СССР спорта мастераш. ГТО комплекс дIаяларах районашта юкъе яьржача социалистически яхье хьалхара моттиг яккхарах тха района еннай республиканский спорткомитета сийлен грамота.

Районни спорткомитета, республика спорткомитета положенега хьежжа кийч а яь чакхйоаккхаш я СССР 60 шу дизара хетаь йола района юргий VIII спартакиада. Цу мероприяте школай дешархой санна производственни коллективаш а я дакъа лоацаш. Цунна чуйоагIа спорта бархI тайпах йола яхьаш: айга атлетика, ГТО многоборье, волейбол, баскетбол, топ кхувсар, кх. дI.

Иштта, хоза хилар айгча атлетика Денна хетаь яхьаш хьаьдар а. Лаккхара дикал болаш чакхдаьлар аьл мегаргда из да. Района тайпарча спортивни даькъаш тIа итт эзар совгIа вола саг яхье хьаьдар. Дуккхача [illegible] дIаслар ГТО комплекса норматив, кхоачашйир разрядни нормативаш. Иштта хоза хилар цу яхьий чакхдалар. Спорткомитета коллеге тIадиллarах № 1 йолча Назранерча юкъерча школа директора Ю. Я. Мальсагова дикагIболча спортсменашта дIаделар дипломаши сийлен граматаши.

Физически культура а спорта а комитето цахаддаш йоакхо ю балха формаши методаши эргаяхара дешашта. Эггара хьалха из дувзаденна да яхьий дикал дешара - тренировочни кийчонца лакхъяккхарца, тайп-тайпара ханаш йола нах спортивни балха дукхагIа юкъеозарца. Болхло, инженер, педагог хиларах цун эггара дикагIвола новкъост хинна дIаоттаргда физически дегIаахар, чIоагIвалар. Цунна дика тешал деш да ГI. Ахриева цIерагIча «Электроинструмент» заводе спортивно-массови болх лакхарча боарам тIа лелабеш хилар. Оттаьча расписанега хьежжа цахаддаш болх беш я тайп-тайпара секцеш, чакхйоах дуккха нах юкъеозаш йола спартакиадаш. Завода кулгалхоша доккха дакъа юкъехьу массови спорт дегIакхувлара.

Физически культура а спорта а комитето ВЛКСМ РК цхьана кийчду Къулбаседа-ХIирий республика Пригородни района спортсменашца хулаш дола доттагIий вIашагIкхетараш. Тхо, шин республика викалаш, гIаддугар, гIайгIане дугар яьккха котало е эшар дац. Шин командах цхьание кийчо дика хуле, из тхога массарга кхоачаш йола гIозал я, хIаьта, из оаха екъа а екъ.

Дикача гIулакхашта нийсса тха балха тIа кIезига дац хIанз а кхоачамбоацараш а.

Шовзткъеи пхиъ спортивни коллективе физически культура, спорта массовость лакхъяккхарга хьежача зийнад организационни болх мела лелабеш хилар. ХIанз а во латт физкультурни специалисташ ца тоъаш хиларца ювзаенна проблема. Района дуккхача школашка дац школьни программа дIадеххача тайпара физически культурах йола занятеш чакхъяхара хьалаш яц спортивни залаш, инвентарь.

70 эзар хиллал болча наха юкъе физкультурно-массови болх вIаштIехьбаккха а р а кхоачам болаш яц района хIанзара спортивни база. Цхьаьнкха кхы хIама а дар беса белгалдаккха безам болаш, ерригача районе яц спортивни товараш дохка туканe а къаьстта отдел.

Массавар а сардагIваьнна наьхаш аха доза кхойта шу хьалха дена юнаш йола стадион, топ кхувса тир хьалъяра. Цу гIулакха массане йоакхо еш хиларга хьежжа лакхьяргья районе беча спортивно-массови балха дикал, цунца цхьана наха чIоагIъергья шоай унахцIено, могашал.

Б. ДАХКИЛЬГОВ,
Назранерча районни спорткомитета председатель.

ГIУЛАКХ ХЬАНЦА ЛЕЛАДУ ХЬЕЖАЧА

Берег Слоновой Кости оалача мехка «экономически тамашах» дувцараш дикка лаьгIденад тIеххьарча шерашка. Малхбузехьарча монополешца бувзаьенна бола къаман экономика мотор каст-каста соца а соцаш болх беш ба. Баха нах къийлуш боагIа, сихха, лакхлу балхазле, инфляци, хьоарчалуш латт паччахьалкхен сектор.

Берег Слоновой Кости яхача мехка тIаувттача халонашта тIакхийттад зуламаш укхаза катастрофически совдувлаш латташ хилар. «Цхьаккха саг а вац укхаза ший кхера везац аьнна хеташ — улица тIа а, гIулакхе волча а, юртбоахама плантаце волаш а, ший цIагIа а язду «Фратерните матэн» оалача столични газето. — Массанахьа а, хIаьта къаьстта Абиджане, кхераш бах нах, хIанз-хIанз дерегIа хIамаш яхьа чуледхарг ма бий нах. хIама лочкъоре ма йий, низаш дерг ма дий яхаш. Дийнахьа делкъа ханна налеташ ю зуламхоша ювелирни магазинашта, банкашмаш лечкъаяр хIара новкъа а доацаш бoaбу нах. ХIаьта улицаш тIа дерегIа хIамаш яхар, пляжашка ухарий хIамаш лежкъаяр хIара денна хулаш дола хIама да.

Iаьдалаша яхачох, зуламаш сов алсамдовлара бахьан Абиджане баха нах тIакхетар да. ХIаьта чурча кхерамзлен министра лерхI, бандитизм яркара керттера бахьан доазол дехьара «во элементаш» мехка хьачуахар да аьнна. ХIаьта цхьаккха саг а вац, зуламаш Берег Слоновой Кости а чубоагIаш йолча капиталистически системах доалла органически айп да оалаш. Цо гIулакх хьаладехуш оамалехьа верзаш уш.

(АПН).

Котону.

Редактор
Т. А. ГЕБОЕВ.

Хьоажаш

Тахан республике гIоллеи Грозненца хувцалуш мoрхаш а йолаш, йочан а йоацаш. Малхбузехьара секунде 0—3 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура республике 2—7, Грозне 4—6 градус цIовха долаш хилеи тарху.

Кхоанен денна мохаш а йолаш, йочан а йоацаш, цхьайолча моттигашка дохк а доаллаш, тайп - тайпара оагIонашкахьара секунде 3—7 метр чIоагIа мух а хьекхаш хилеи фегара температура буьйса —3 —8, дийнахьа +5 +10 градус йолаш хилеи тарху.

Метеостанца.

Грозненча экранаш тIа

«ВЕШИЙНА ДОЛА АГА ИЛЛИ»

Иштта цIи тиллай шоай кердача балхах М. Горьке цIерагIча студе кинематографисташа. Крапивин Владиславе «Вешийна дола ага илли» яхача повестах даьнкха дола из картина берашта лаьрхIа даьд а, [illegible] тIера дешалургхиларах.

Фильма турпал кIаьнк — Кирилл [illegible] дешаш волча классе пионерски отряд яле а, тимуровски команда яле а, бераш шоайла барт, цхьоагIо йоацаш да. Шаьхха, дага а доацаш хиннача гIулакхо кхотиду цхьан классера бераш — цар массане а къовсам лоаттабу вIамигача берашкара ахча дIадоахаш хиннача хулиганашца. В. Крапивина, С. Фурина сценарех из картина оттадаьр ва ВГИКа выпускник, къона режиссер Волков Виктор.

Кирилла роль ловзаеш ва московски школа дешархо Грамматиков Егор. Иштта, фильме дакъа лоацаш ба актераш: Дуров Лев, Павлова Софья, Блинова Лариса, Назарова Александра, кхыбараш.

Музыка язъяьй композитора Томин Сергея.

«КИЗГА ИККХАД»

Детективни жанрах дола фильмаш дезарий тешам тIаозаргба аьнна хет английски яздархочун Кристи Агатай романах оттадаьча Англерча кинематографистий картина.

Фильме дувцаш дола хIама хул 1958 шера, Шотланде королева хиннача Стюарт Марих картина даккха дагахьа американски кинематографистий группа енача цхьан провинциальни городе.

М. Стюарта роль ловзае езаш я цхьан хана цIи хеза хинна киноактриса Грег Марина. ХIаьта, Грега цIагIа хул картине хулаш дола трагически хIама а. На довзаргда фильмага хьежараша.

Цу картина режиссер ва Гамильтон Гй. Керттера, М. Грега роль ловзаеш я гIоръаьнна йола американски киноактриса Тейлор Элизабет, цул совгIа, фильме ба актераш Лансбери Анджела, Фокс Эдвард, Хадсон Рок, кхыбараш.

«ГЕШТДЕ, АРУНА».

Иштта цIи тиллай шоай кердача кинолентах индийски кинематографисташа, из картина а кхыдола индийски фильмаш санна мелодрама я.

Цу картине дукха музыка я, тамашийна чIоагIа безам ба, къаьстта а каравугаш да цIена, бокъонца дола, фильм чакхдаллалца де йиш йола доттагIал.

Фильма сценари язъяьр ва режиссер-постановщик Чаттерджи Басу, ролаш ловзаеш ба актераш: А. Баччан, Маушуми, Р. Ранаи, С. Капур, Л. Палар, кхыбараш.

В. КОВАЛЕВА.

ТХА АДРЕС: 364007, г. Грозный, Маяковски, ул. 92. Телефонаш: редактора — 2-45-57; редактора заместителя — 2-83-07; бехктохкама секретара — 2-84-68; отделаш: пар[illegible] тайпи вахара — 9-24-04; промышленностеи транспортеи — 3-65-01; юрта боахама — 9-24-06; культура — 2-64-75; кехаташ — 9-24-07; корректоре — 2-89-88.

НАШ АДРЕС: 364007, г. Грозный, ул. Маяковского, 92. Телефоны: редактора — 2-45-57; заместителя редактора — 2-83-07; ответственного секретаря — 2-84-68; отделов: пар[illegible] жизни — 9-24-04; промышленности и транспорта — 3-65-01; сельского хозяйства — 9-24-06; культуры — 2-64-75; писем — 9-24-07; корректорской — 2-89-88.

Газет арадувл шинарен, ерен, шоаттен деношка

СФ00227 «Грозненский рабочий» издательства типографи, Маяковски, 92. Типография издательства «Грозненский рабочий», ул. Маяковского, 92. Заказ № 4383.